Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

12 июль, сешанба № 136 (890). Сотувда эркин нархда. 1994 йил

МАҚСАД—ҲАМКОРЛИКНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ

Бу кўҳна дунё кўп тарихий воқеаларнинг шоҳиди бўлган. Тараққиёт маромини жадаллашган ушбу даврда ҳам биз, тарих зарварақларига ёзилажак воқеа-ҳодисаларга тез-тез гувоҳ бўлмоқдамиз. Бироқ, содир бўлаётган воқеалар ичида шундайлари борки, улар бевосита келажакка дахлдордир. Бундай кунлар ўз мазмуни билан йилларга, асрларга татигулик. Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон давлат ва ҳукумат раҳбарлари Алматида учрашган 8 июль ана шундай тарихий кунлар сирасига киради.

Учрашув чоғида қадим Туркистон заминидаги қардош мамлакатлар муаммоларни баҳамжиҳат ҳал этиш, ҳамжиҳатлик йўлида ғоят муҳим амалий қадам қўйдилар. Уч мамлакат Президентлари ва Бош вазирлари иштирокидаги давлатлараро Кенгашнинг тузилиши, унинг ишчи органи сифатида доимий фаолият кўрсатадиган ижроия қўмитаси барпо қилиниши, иқтисодий интеграцияга кўмаклашувчи давлатлараро Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банки таъсис этилишига аҳдлашув ушбу тарихий учрашувнинг оламшумул натижаларидандир.

Маълумки, халқларимизнинг истиқлол нашидасини сура бошлаганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Айни пайтда Марказий Осиёдаги мамлакатлар ҳам ўзининг давлат тузумини барқарорлаштириш, жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллаш учун интилмоқда. Афсуски, остонамизга истиқлолдан илгарироқ иқтисодий қийинчиликлар қадам қўйди. Иқтисодий алоқаларнинг узилиб қолиши бозор муносабатларига ўтишни мураккаблаштирди. Ана шу пайтда замон қўшни ва хорижий мамлакатлар билан тенглик ва ўзаро манфаатдорликка асосланган янгича муносабатларни шакллантиришни тақозо этди.

Ростини айтиш керак, бу жараён осон кечмаётир. Буни МДҲнинг қисқа тарихи мисолида ҳам кўриш мумкин. Амалий ишга ўтиш механизмининг яратилмагани янгича иқтисодий муносабатларга замин ҳозирлаш учун тузилган бу ташкилотнинг асосий қусуридир. Шу сабабли ҳам МДҲ кутилган натижаларни бермаяпти. Алмати учрашувининг қиммати шундаки, унда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан аҳдномаларни амалга оширишнинг пухта механизми яратилди.

Президентлар кенгаши таркибида Бош вазирлар кенгаши, мудофаа вазирлари кенгаши ҳамда ташқи ишлар вазирлари кенгаши ҳам фаолият юритадики, бу ўзига хос мукаммал механизм иқтисодий, сиёсий ҳамда мудофаа соҳаларида ҳаракатларни мувофиқлаштириш, мавжуд муаммоларни зудлик билан ҳамжиҳатликда ҳал этиш имконини беради. Давлатлараро битимлар, шартномаларнинг амалга оширилишига бевосита бош-қош бўладиган ижроия қўмита давлат ва ҳукумат раҳбарлари кенгаши фаолиятининг самарали бўлишини таъминлайди.

Ислом Каримов бу кенгашларга бир йил давомида Қозоғистон вакиллари раҳбарлик қилишини ва фаолият маркази Алмати шаҳри бўлишини таклиф этди.

СУРАТДА: ҳужжатларни имзолаш пайти.

А. ИЛЁСОВ тасвири.

— Тажриба шуни кўрсатадики, — деди жумладан Ислом Каримов, — бошқарув тизимининг сочилиб кетиши яхши натижа бермайди. Шу сабабли бошқарув маркази бир жойда бўлиши, барча кенгашларда раҳбарлик бу сафар Қозоғистон вакилларига юклангани ишнинг унумли бўлишига хизмат қилади. Кейинги йилда кенгашларга Қирғизистон ва орадан яна бир йил ўтиб, Ўзбекистон вакиллари раҳбарлик қиладилар.

Ўзбекистон Президентининг бу таклифи барчага маъқул бўлди. Шуниси аҳамиятга моликки, кенгаш раҳбарларининг ўринбосарлари доимий, яъни узлуксиз фаолият юритади.

Таъсис этишга келишилган Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банки 9 миллион АҚШ доллари миқдорида тенг низом жамғармасига эга бўлади. Учрашувда бу банк иқтисодий интеграцияни кучайтириш борасида ғоят муҳим ишларни амалга ошириши лозимлиги таъкидланди. Ёқилғи, энергетика, машинасозлик, алоқа тармоқлари ва бошқа муҳим соҳалардаги давлатлараро йирик лойиҳаларни амалга оширишда, қолаверса, хорижий сармояларни мамлакатларимиз ҳудудига жалб этишда унинг ҳиссаси беқиёс бўлади. Ушбу банкнинг қароргоҳи ҳам Алматида жойлашади. Шароит тақозо этган тақдирда унинг ваколатхоналари ёхуд корреспондент ҳисобларини Ўзбекистон ва Қирғизистонда очишга келишилди.

Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон давлат делегацияларининг музокаралари ниҳоясида Президентлар Ислом Каримов, Нурсултон Назарбоев ва Асқар Акаев журналистлар билан учрашдилар. Унда эришилган аҳдномалар Тошкентда, Ўрдабошида ва Чўлпонотада қабул қилинган ҳужжатларнинг руҳига мос экани, улар уч қардош мамлакат халқларининг фаровонлигини юксалтириш йўлида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг давоми экани қайд этилди.

Ислом Каримов журналистларга ушбу ҳамжиҳатлик МДҲдан ташқари ёхуд бирор мамлакатга қарши иттифоқ деб талқин қилинмаслиги лозимлигини алоҳида таъкидлади.

— Учрашув якунлари ягона иқтисодий макон яратиш борасидаги ҳаракатларимизнинг сифат жиҳатидан янги босқичга ўтганидан дарак беради, — деди Ўзбекистон Президенти. — Иқтисодий интеграцияни амалда жорий этиш ушбу босқичнинг асосий ўзига хослигидир.

Журналистларнинг, республикаларнинг ўзига хос иқтисодий имкониятлари ҳамкорликка киришган бирор мамлакат манфаатларига путур етказмайдими, деган саволига Ислом Каримов ва Нурсултон Назарбоев жавоб қайтарди. Улар республикалар ягона миллий валютага эга бўлган тақдирда ана шундай хавф юзага келиши мумкинлигини таъкидлаб, валюталарнинг бошқа-бошқа экани, ўзаро ҳисоб-китобларда бунинг олдини олиш имконияти яратилишини айтдилар.

Қабул қилинган қарорлар, эришилган аҳдномалар оддий инсонга нима беради? — Нурсултон Назарбоев бу саволга жавоб берар экан, қардош давлатлар раҳбарларининг Тошкентдаги учрашувидан сўнг мамлакатлар ўртасидаги божхона тўсиқлари олиб ташлангани қон-қардошлик ришталари билан чамбарчас боғланиб кетган мамлакатларимиз халқларининг алоқалари, борди-келдиларини осонлаштирганини эслатиб ўтди. Аҳолининг эркин борди-келди қилиши — миграция тўғрисида қабул қилинган битим мамлакатдан мамлакатга кўчиб бориш, фуқароликни алмаштириш, кўчмас мулкни сотиш ва қўшни давлатдан яшаш учун жой сотиб олиш борасидаги муаммоларни осон ҳал этишга кўмаклашишини, қолаверса, иқтисодий ҳамкорлик, интеграция моҳият эътибори билан оддий инсон манфаатларига йўналтирилганини қайд этди.

Ҳарбий-техник ҳамкорлик ҳам шулар жумласидандир. Чунки, бу борадаги ҳамжиҳатлик минтақада тинчлик ва осойишталикни таъминлашга хизмат қилади. Президентлар ҳарбий-техник ҳамкорлик мамлакатларнинг ҳарбий саноат мажмуалари ишини ўнглашини ва мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашини, мавжуд имкониятлардан биргаликда фойдаланиш бу соҳадаги талай муаммоларни бартараф этишини таъкидладилар.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон мўл-кўл пахта етиштириш, қишлоқ хўжалик машиналари ва енгил автомобиль ишлаб чиқариш имкониятига эга, Қозоғистон эса ғалла макони, Қирғизистон энг арзон электр энергияси олинадиган мамлакат бўлган бир вақтда бу каби ихтисослашув катта самаралар бериши тайин.

Учрашув охирида Президентлар ягона иқтисодий макон ҳақидаги шартномага қўшилиш истагида бўлганлар учун эшиклар очиқ эканини яна бир карра айтиб ўтдилар. Тарихий учрашувда қабул қилинган ҳужжатлар ана шунга комил ишонч уйғотади.

* * *

9 июль куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Алматидан Тошкентга қайтиб келди.

Амирқул КАРИМ,
ЎзА махсус мухбири.

ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ

БАЁНОТИ

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси раҳбарларининг 1994 йил 8 июлда Алмати шаҳридаги учрашуви тўла ҳамжиҳатлик ва ошкоралик руҳида ўтди. Учрашувда қардош давлатларнинг ўртада тарихан таркиб топган анъанавий дўстлик, мустаҳкам ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам муносабатлари асосида бир-бирига яқинлашуви жараёни тобора кучайиб бораётгани мамнуният билан қайд этилди. Ягона иқтисодий маконни барпо этиш тўғрисидаги шартнома ўзаро яқинлашиш жараёнини музокаралар ўзанидан амалий ишлар йўлига ўтказишни бошлаб бергани ва сиёсий воқеликка айланиб бораётгани алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Тошкент, Ўрдабоши ва Чўлпонота учрашувларининг қардош мамлакатлар халқларининг фаровонлигини оширишни кўзлаб иқтисодий ислоҳотларни ўтказиш ҳамда уларни мувофиқлаштирилган ҳолда амалга ошириш йўлининг давомийлиги тасдиқланди.

Давлат бошлиқлари интеграция дастурларини босқичма-босқич амалга ошириш, бозор иқтисодиётининг ёрдамчи тармоқларини биргаликда барпо этиш ҳамда қабул қилинган қарорларнинг ижросини қаттиқ назорат қилиб бориш мақсадида хўжалик-ҳуқуқий ва ташкилий тусдаги тадбирларни дарҳол ишлаб чиқишнинг муҳимлиги тўғрисида гапирдилар.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

МУОМАЛАДАГИ НАҚД ПУЛЛАРНИ ҚАМАЙТИРИШГА ОИД ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Нақд пул муомаласини тартибга солиш ва пулларнинг асоссиз равишда кўпайиб кетишига йўл қўймаслик мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки ва тижорат банклари корхоналарга, ташкилотлар ва муассасаларга, мулкчилик шаклларидан қатъи назар, нақд пулларни иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар, пенсиялар, нафақалар ва стипендияларни, шунингдек сафар харажатларини тўлаш учунгина берсинлар.

2. Белгилаб қўйилсинки, мулкчилик шаклларидан қатъи назар, хўжалик юритувчи субъектлар ўртасидаги ҳисоб-китоблар банк муассасалари орқали нақд пулсиз амалга оширилади;

давлат (акционерлик) корхоналари ва ташкилотларидан кооперативларнинг, фермерларнинг, хусусий ва кичик корхоналарнинг ҳисоб варақаларига тушадиган пул маблағлари операциялар ва тўловлар уларнинг устав фаолияти соҳасига мувофиқ келган тақдирда қўшиб қўйилади;

аҳолининг омонатлари бўйича операциялар Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг лицензияларига (рухсатномалари) эга бўлган банк муассасалари томонидангина амалга оширилади.

3. Ушбу қарор чиққан кундан бошлаб «Ўзкооптайёрловсавдо», бошқа воситачи ва тайёрлов ташкилотларининг аҳолидан харид қилинган қишлоқ хўжалик маҳсулоти учун нақд пул тўлашлари тақиқлансин. Бундай маҳсулотларнинг ҳақи жамғарма тармоғига эга бўлган банкларда фуқароларнинг алоҳида ҳисоб варақларига маблағ ўтказиш йўли билан тўлансин.

Банк муассасалари ана шу ҳисоб варақларидан маблағларни тегишли банкларнинг ҳисоб-китоб чеклари ва чек дафтарчаларидаги чеклар ҳолидагина берсинлар.

«Ўзкооптайёрловсавдо» бирлашмасига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва чорва молларини харид қилиш учун нақд пул қандай мақсадларга ажратилгани ва қайтарилиши кўрсатилган ҳолда фақат республика ҳукуматининг қарорига биноан ажратилсин.

4. 1994 йилнинг 11 июлидан бошлаб нақд пулга майда улгуржи савдо қилиш, шунингдек корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг жорий хўжалик эҳтиёжлари учун нақд пул бериш тақиқлансин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банки «Ўзбексавдо» уюшмаси ва «Ўзбекбирлашув» бошқаруви билан биргаликда бир ҳафта муддат ичида майда улгуржи савдо бўйича товарлар сотиш ва нақд пулсиз ҳисоб-китоб бўйича корхоналарнинг жорий хўжалик эҳтиёжларини таъминлаш, шунингдек умумий овқатланиш ташкилотлари тушган фойданинг бир қисмидан қишлоқ хўжалик маҳсулоти харид қилиш учун фойдаланиши тартиби тўғрисида таклифлар киритсинлар.

5. 1994 йилнинг 1 августидан меҳнатга ҳақ тўлаш учун ажратиладиган маблағлар давлат йўли билан тартибга солиб турилиши жорий этилсин. Шу мақсадда:

барча мулкчилик шаклидаги корхоналар ва ташкилотлар (бюджетдагилардан ташқари) маҳсулот (иш, хизмат) ҳажми ўсишининг ҳар бир фоизи учун база даврига нисбатан таққослама нархларда 0,7 фоизгача иш ҳақи фондини оширишлари мумкинлиги;

хўжалик юритувчи субъектлар белгиланган нисбатни турли сабабларга кўра ошириб юборган ҳолларда меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг асоссиз оширилган қисми тўла бюджет ҳисобига ўтказилиши белгилаб қўйилсин.

Тижорат банклари хўжалик юритувчи субъектлар меҳнатига ҳақ тўлаш учун маблағлар сарфланишини ҳар чоракда назорат қилиб боришни белгилаб қўйилсин.

6. Ўзбекистон Республикасининг Адлия вазирлиги бир ой муддат ичида Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларига ҳамда илгари қабул қилинган қарорларга мазкур қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида таклифлар тақдим этсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Марказий Осиё ҳамкорлик ва ривожланиш банкини таъсис этиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси, Қозоғистон Республикаси ва Қирғизистон Республикаси ўртасида

БИТИМ

Бундан кейин томонлар деб аталадиган ушбу битим қатнашчилари бўлган давлатлар,

томонлар ўртасида ягона иқтисодий макон тузиш тўғрисидаги шартномага асосланиб,

савдо-сотиқ, молия муносабатларини сақлаб қолиш, қўшма ишлаб чиқаришни ривожлантириш манфаатларига амал қилиб,

томонларнинг ҳукуматлараро битимларида назарда тутилган савдо, савдодан ташқари ва бошқа операциялар бўйича кўп томонлама давлатлараро ҳисоб-китобларни ташкил этиш ҳамда амалга ошириш зарурлигини эътироф этиб,

қуйидагилар тўғрисида аҳдлашиб олдилар:

1-МОДДА

1. Қўшма банк — Марказий Осиё ҳамкорлик ва ривожланиш банкини (бундан кейин МОҲРБ-банк деб аталади) ташкил этиш. Ўзбекистон Республикаси ҳукумати, Қирғизистон Республикаси ҳукумати, Қозоғистон Республикаси ҳукумати банкнинг таъсисчи аъзолари ҳисобланадилар.

2. Банк кенгаши банкни бошқариш органи ҳисобланади, унинг таркибига томонлардан ваколат берилган биттадан вакил киради. Банк кенгашининг қарорлари банк уставида белгиланган тартибда қабул қилинади.

3. Банк орқали ўтказиладиган ҳисоб-китоблар эркин алмаштириладиган валютада, миллий валюталарда ёки банк кенгаши томонидан белгиланган махсус тўлов воситаларида амалга оширилади.

2-МОДДА

Банк Алмати шаҳрида жойлашади. Банк юридик шахс ҳисобланади. Банк халқаро молия ҳамда банк ташкилотлари ва уюшмаларида қатнашиши мумкин.

Банк фаолияти ушбу битим ва унинг узвий қисми ҳисобланадиган банк устави билан тартибга солинади.

Банк билан банк жойлашган мамлакат ўртасидаги муносабатлар мазкур давлатнинг қонунчилигига мувофиқ ва тегишли битим билан белгиланади.

3-МОДДА

Банкка қуйидаги вазифалар юкланади:

ҳукуматлараро битимларда назарда тутилган савдо ва бошқа операциялар бўйича кўп томонлама давлатлараро ҳисоб-китобларни ташкил этиш ва амалга ошириш;

мулкчилик шаклларидан қатъи назар, қўшма корхоналар ташкил этишга ва уларнинг фаолиятини кенгайтиришга кўмаклашиш;

томонларнинг стратегик дастурларини кредитлар билан таъминлаш;

умумминтақавий мақсадлардаги объектларни маблағ билан таъминлаш;

томонларнинг иқтисодиётини ўрганиш ва таҳлил қилиш ҳамда томонларнинг банкларига таклифлар ва тавсиялар бериш.

4-МОДДА

1. Банкнинг 9 (тўққиз) миллион АҚШ доллари ёки (банк кенгашининг қарорига биноан) бошқа валютадаги эквивалент миқдордаги бошланғич устав сармояси банк таъсисчи аъзоларининг банк кенгаши томонидан белгиланадиган миқдорлардаги бадаллари ҳисобига шаклланади

(Давоми 2-бетда).

АҲОЛИ КЎЧИШИ СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК ТЎҒРИСИДА

МЕМОРАНДУМ

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси,

Қардош мамлакатлар халқлари тарихи, маданияти ва маънавиятининг муштараклигига ва давлатлар ўртасида таркиб топган мустаҳкам алоқаларга асосланиб,

ақл-заковат, маданият ва меҳнат салоҳиятини сақлаб қолиш ва кўпайтириш зарурлигини англаб,

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасида ягона иқтисодий маконни вужудга келтириш тўғрисидаги шартнома тағин ҳам мустаҳкамроқ ҳамкорлик қилиш ва ҳар томонлама яқинлашиш учун қулай шароит яратишини, шу мамлакатларнинг манфаатларига мос келишини, тинчлик ва хавфсизлик ишига хизмат қилишини қайд этиб,

Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистонда барча фуқаролар қайси миллатга ва динга мансублигидан қатъи назар, иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг барча соҳаларида фаол иштирок этишлари учун барча зарур шарт-шароит яратилганини таъкидлаб, бу мамлакатларда сиёсий барқарорлик, фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликка эришилганини эътиборга олиб,

меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш соҳасида интеграцияни ҳар томонлама ривожлантиришга интилиб,

салбий оқибатлар иқтисодиётга ва жамиятдаги маънавий-руҳий муҳитга таъсир қилаётганидан безовта бўлиб,

мазкур масалаларни аҳолининг кўчиши соҳасида биргаликдаги ҳаракатларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш йўли билан ҳал қилишга интиладилар. Бу ҳаракатлар қуйидагиларга қаратилган:

— минтақада яшаётган ҳар бир халқнинг ўзига хос миллий хусусиятларини сақлаб қолиш, миллий маданиятлар ва тилларни ривожлантириш учун шароитларни таъминлаш;

— иқтисодиётнинг яқинлашувига кўмаклашадиган миллатлараро ва минтақавий компанияларни, илмий-ишлаб чиқариш марказларини барпо этиш учун шароит яратиш;

— бир давлатнинг бошқа давлат ҳудудида яшаётган фуқароларига ўз мол-мулкига, шу жумладан мол-мулки жойлашган ердаги давлат қонунларига мувофиқ равишда ишлаб чиқариш воситаларига эгалик қилиш, фойдаланиш ва тасарруф этиш кафолатларини бериш;

— фуқароларнинг пулларини, шу жумладан пенсия, нафақа, алиментларни бир давлатдан иккинчисига жўнатиш масалаларини ҳал қилиш;

— фуқаролар малакасини, шу жумладан гувоҳномалар, дипломлар ва шаҳодатномаларни ўзаро тан олиш механизми ва тартибини такомиллаштириш;

— меҳнат ресурсларидан фойдаланиш соҳасидаги ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантириш.

Давлат бошлиқлари мазкур Меморандумни амалга ошириш мақсадида ўз ҳукуматларига 1994 йилнинг охирига қадар Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасида аҳолининг кўчиши соҳасида ҳамкорлик дастурини ишлаб чиқишни топширадилар.

Мазкур Меморандум 1994 йил 8 июль куни Алмати шаҳрида ҳар бири қозоқ, қирғиз, ўзбек ва рус тилларида уч асл нусхада имзоланди.

Қозоғистон Республикаси Президенти	Қирғизистон Республикаси Президенти	Ўзбекистон Республикаси Президенти
Н. НАЗАРБОЕВ	**А. АКАЕВ**	**И. КАРИМОВ**

ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ

ҚАРОРИ

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Ўзбекистон Республикаси давлат бошлиқлари қарор қиладилар:

1. Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси Президентлари ҳамда Бош вазирларидан иборат давлатлараро кенгаш тузилсин.

2. Давлатлараро кенгаш таркибида қуйидагилар таъсис этилсин:

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирлари кенгаши;

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазирлари кенгаши;

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирлари кенгаши.

3. Доимий ишлайдиган ишчи ташкилот — давлатлараро кенгаш ижроия қўмитаси тузилиб, унинг зиммасига мувофиқлаштириш-маслаҳат бериш, фараз ва таҳлил қилиш ҳамда ахборот тарқатиш вазифалари юклансин.

Ижроия қўмита қароргоҳи Алмати шаҳрида бўлиши белгилаб қўйилсин.

4. Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирларига тузиладиган ташкилотлар тўғрисидаги низом, шунингдек давлатлараро кенгаш ижроия қўмитасининг ички тузилишини, сметаси ва штатлар рўйхатини бир ой давомида ишлаб чиқиш топширилсин.

Тузиладиган ташкилотлар иштирокчи давлатлар томонидан тенг асосда маблағ билан таъминланади.

5. Давлатлараро кенгаш ва унинг ташкилотларига раҳбарлик алмашиб туриш асосида, навбат билан амалга оширилиши белгилаб қўйилсин.

Дастлабки иш йилида мазкур барча ташкилотларга раҳбарлик қилиш Қозоғистон Республикаси вакиллари зиммасига юклансин.

1994 йил 8 июлда Алмати шаҳрида ҳар бири қозоқ, қирғиз, ўзбек ва рус тилларида уч асл нусхада тайёрланди, барча матнлар бир хил кучга эга.

Қозоғистон Республикаси номидан Н. НАЗАРБОЕВ

Қирғизистон Республикаси номидан А. АКАЕВ

Ўзбекистон Республикаси номидан И. КАРИМОВ

ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚЛАРИГА

МУРОЖААТНОМА

Азиз ватандошлар!

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги ягона иқтисодий макон ҳақиқатга айланмоқда ва ҳозирнинг ўзидаёқ иқтисодиёт, сиёсат, маданият ҳамда одамларнинг кундалик алоқалари соҳасида сезиларли натижа бера бошлади.

Олий инсоний муносабатларни чуқурлаштириш, одамларнинг кундалик алоқаларини енгиллаштириш ва маданий алоқаларни мустаҳкамлаш — буларнинг барчаси пировард натижада чуқур инсонпарварлик йўналишида бўлиб, маърифий мулоқотнинг объектив қонунлари билан белгиланади. Биз биргаликда ёрқин келажагимизга замин ҳозирлаяпмиз. Бундай келажакни бирлик ва жипсликсиз, бизнинг — Марказий Осиё халқларининг тақдири муштараклигини ва келажаги бир хиллигини равшан англамай туриб, тасаввур қилиб бўлмайди.

Бизнинг мустаҳкам қардошлик алоқаларимиз тарихий, жуғрофий, маданий муштараклик ва тилимизнинг умумийлиги билан боғлиқ. Биз кўп асрлардан буён давом этаётган дўстлигимиз ва яхши қўшничилигимиз негизида бир-биримизга яқинлашмоқдамиз, айни пайтда миллий ўзига хослигимизни, давлат истиқлоли ва сиёсий мустақиллигимизни сақлаб қолмоқдамиз. Янги тарихий шароитда халқларимизнинг бир-бирига яқинлашаётгани минтақанинг алоҳида бўлиб ажралиб қолишини билдирмайди. Ягона иқтисодий маконни барпо этиш тўғрисидаги шартнома МДҲдаги бошқа давлатларнинг ҳам қўшилиши учун очиқдир.

Ана шу мақсадларни кўзлаб, Алмати учрашувида иқтисодиёт, тадбиркорлик, молия, ҳарбий-техникавий, мудофаа алоқаларини ва ташқи сиёсий фаолиятни бошқаришнинг ҳуқуқий воситаларини таъминлайдиган ҳужжатлар келишиб олинди ва имзоланди. Қабул қилинган қарорларни амалга ошириш учун биз давлатлараро кенгашни таъсис этдик.

Шуни аниқ айтиш мумкинки, мазкур ҳужжатлар имзоланиши билан мамлакатларимизнинг фақат ягона иқтисодий макон саригина эмас, балки умумий, сиёсий ва маданий макон сари ҳақиқий ҳаракати бошланди.

Биз, давлат бошлиқлари, мамлакатларимизнинг қудратли иқтисодий, сиёсий ва маънавий салоҳиятини аниқ интеграция дастурларини амалга оширишга, қардош халқларнинг умумий манфаатлари йўлида самарали меҳнат қилишга қаратишга қатъий аҳду паймон қилганмиз ва юртдошларимизга, оқсоқоллар ва ёшларга, сиёсий партияларга, жамоат ташкилотларига, Марказий Осиё минтақасини ўз ватани деб биладиган барча миллат вакилларига мурожаат қилиб, бу ишда бизни қўллаб-қувватлашни сўраймиз.

Фақат жипслашиш, куч-ғайратларни бирлаштириш, барқарорликни сақлаб қолиш йўли билан биз ҳозирги қийинчиликларни енгиб ўта оламиз ва мамлакатларимизда туб иқтисодий ислоҳотлар ҳамда демократик ўзгаришларни амалга ошириш вазифаларини ҳал қила оламиз.

Алматида имзоланган ҳужжатларнинг моҳияти ва мазмунини, мурожаатномамизни қардош мамлакатларнинг халқлари маъқуллаб, самимий қўллаб-қувватлайдилар, деб умид қиламиз.

Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон халқлари барчамизни бирлаштириб турган муштарак олижаноб мақсадларни рўёбга чиқаришда мустаҳкам ҳамкорлик қилишига ишонамиз.

Қалбларимиз, ҳис-туйғуларимиз ва орзу-умидларимиз абадий якдил ва якнафас бўлсин!

Алмати шаҳри. 1994 йил 8 июль.

Қозоғистон Республикаси Президенти Н. НАЗАРБОЕВ

Қирғизистон Республикаси Президенти А. АКАЕВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ҲАМКОРЛИК ВА РИВОЖЛАНТИРИШ БАНКИНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЎРТАСИДА

БИТИМ

(Давоми. Боши 1-бетда).

2. Устав сармояси миқдори банк кенгашининг қарорига биноан кўпайтирилиши мумкин.

3. Янги давлат банк аъзолигига қабул қилинганда банкнинг устав сармояси миқдори кўпаяди. Банк янги аъзоси бадали миқдорини, уни тўлаш усули ва муддатларини банк кенгаши унинг билан келишган ҳолда белгилайди.

4. Банк банк кенгаши қарорига биноан ташкил этиладиган махсус фондларга эга бўлиши мумкин.

5-МОДДА

1. Давлатларнинг хўжалик юритувчи субъектлари ўртасидаги жорий тўловлар икки томонлама ва кўп томонлама асосда амалга оширилади ҳамда уларнинг миллий қонунчилиги билан тартибга солинади.

2. Миллий валюталарнинг томонларнинг ўзаро ҳисоб-китобларидаги курси банк кенгаши томонидан аниқланади.

Томонлар валюталарнинг миллий (марказий) банклар томонидан белгиланадиган курслари тўғрисида валюта курси ўзгаргандан кейинги кундан кечикмай ахборот тақдим этадилар.

6-МОДДА

1. Ҳар қайси томон ҳукуматлараро битимлар бўйича навбатдаги муддатга ва умумий товар обороти доирасида савдо-иқтисодий битимлар тузаётганда кўрсатиб ўтилган муддат доирасида тушумлар ва тўловларнинг бошқа томонлар, банк аъзолари билан мутаносиб бўлишини таъминлашга интилади. Бунда миллий ёки бошқа валютада мумкин бўлган резервларни яратиш (улардан фойдаланишни), шунингдек, кредит олиш (уни тўлаш) имконияти ҳисобга олинади.

2. Савдодан ташқари операциялар бўйича ҳисоб-китоблар савдодан ташқари тўловлар бўйича ҳисоб-китоблар тўғрисидаги ҳукуматлараро битимлар асосида амалга оширилади.

7-МОДДА

Банк банк аъзолари бўлмаган бошқа давлатларга, уларнинг банк кенгаши томонидан белгиланадиган тартибда ва шартларда ҳукуматлараро ҳисоб-китобларда қатнашишлари учун корреспондентлик счётлари очиши мумкин.

8-МОДДА

Ушбу битимга банк фаолиятининг мақсади ва қоидаларини эътироф этувчи бошқа давлатлар ҳам қўшилиши мумкин. Банкнинг янги аъзоларини қабул қилиш шартлари ва тартиби унинг устави билан белгиланади.

9-МОДДА

1. Мазкур битим фақат барча томонларнинг розилиги билан ўзгартирилиши мумкин.

2. Ҳар қайси томон ушбу битимда қатнашишни, бу ҳақда банк кенгашини камида олти ой олдин маълум қилган ҳолда. рад этиши мумкин. Кўрсатилган муддат мобайнида банк билан тегишли томон ўртасидаги уларнинг ўзаро мажбуриятлари бўйича муносабатлар тартибга солиниши керак.

3. Ушбу битим томонларнинг қонунчилигига мувофиқ ички давлат расмий маросимлари бажарилган вақтдан бошлаб кучга киради.

1994 йил 8 июлда Алмати шаҳрида ўзбек, қозоқ, қирғиз ва рус тилларида тўрт асл нусхада тузилди, у депозитарийда — Ўзбекистон Республикаси ҳукумати архивида сақланади, у мазкур битимни имзолаган республикалар ҳукуматларига унинг тасдиқланган нусхасини юборади.

Ўзбекистон Республикаси номидан И. ҚАРИМОВ

Қозоғистон Республикаси номидан Н. НАЗАРБОЕВ

Қирғизистон Республикаси номидан А. АКАЕВ

ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ

БАЁНОТИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Томонлар бир-бирига ўз мамлакатларидаги ижтимоий-сиёсий вазият ҳақида ахборот бердилар, Марказий Осиёдаги ишларнинг аҳволи тўғрисида фикрлашиб олдилар, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мақсадлари ва қоидаларига садоқатларини таъкидладилар.

Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси раҳбарлари ягона иқтисодий маконни барпо этиш тўғрисидаги шартнома бошқа давлатларнинг қўшилиши учун очиқлигини яна бир бор тасдиқладилар ва МДҲдаги бошқа мамлакатларнинг бу шартномага қўшилишини табриклашларини билдирдилар.

Яқинлашиш жараёнларининг кучайишини объектив ҳаётий зарурат деб ҳисоблаб ва уч томонлама ҳамкорлик муваффақиятли бўлиши учун мамлакатларимизнинг сиёсий, иқтисодий ва маънавий имкониятларини бирлаштириш зарурлигини таъкидлаб,

томонлар:

— миллий қонунлар ва меъёрий ҳужжатларни бир-бирига яқинлаштириш, белгиланган вазифаларни батартиб, ҳуқуқий жиҳатдан асослаб ҳал қилиш мақсадида янги қонунларни ишлаб чиқиш учун парламентлараро даражада қўшма ишчи гуруҳ тузишга;

— иқтисодий, ижтимоий, маданий, ҳуқуқий, ҳарбий соҳаларда ва бошқа соҳаларда мустаҳкам ҳамкорлик қилишга;

— атроф муҳитни муҳофаза қилиш, табиий офатлар ва фалокатларнинг оқибатларини тугатиш ишида куч-ғайратларни бирлаштиришга, Орол денгизи ҳавзасида ва Оролбўйида экология вазиятини яхшилаш юзасидан қўшимча чоралар кўришга;

— ташқи сиёсий фаолият соҳасида минтақа ва халқаро даражада ўзаро маслаҳатлашиб ҳаракат қилишга келишиб олдилар.

Давлат бошлиқлари баён қилинган мақсадларни рўёбга чиқариш ҳамда иқтисодий, сиёсий, мудофаа ва инсонпарварлик соҳаларидаги куч-ғайратларни мувофиқлаштириш учун Президентлар ва давлатларнинг Бош вазирларидан иборат Давлатлараро кенгаш тузишга қарор қилдилар. Давлатлараро кенгаш таркибида:

— Бош вазирлар кенгаши;

— Ташқи ишлар вазирлари кенгаши;

— Мудофаа вазирлари кенгаши бўлиши кўзда тутилган.

Доимий асосда ишлайдиган ижроия қўмитаси уларнинг ишчи органи ҳисобланади.

Ҳукуматларга қуйидагилар топширилди:

— Кредит-ҳисоб-китоб қилиш, бюджет, солиқ, нарх, валюта, бож, ижозатнома, сармоя, нафақа, аҳолининг кўчиб юриши ва ички сиёсатнинг бошқа соҳаларини келишилган қоидалар асосида мувофиқлаштирган ҳолда амалга ошириш чораларини кўриш;

— бир ой муддатда марказий ҳамкорлик ва тараққиёт банкини ташкил этиш учун зарур бўлган таъсис ҳужжатларини тайёрлаш;

— иқтисодиётнинг турли соҳаларида қўшма корхоналар, акционерлик жамиятлари, миллатлараро компаниялар барпо этиш юзасидан дастурлар мажмуини ишлаб чиқиш;

— хўжалик юритувчи барча субъектлар учун кенг имкониятлар ва кафолатларни таъминлаш, тадбиркорликни рағбатлантириш;

— минтақа хавфсизлигини ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, ҳарбий-техника ва мудофаа ҳамкорлиги доирасида ўзаро келишилган стратегияни белгилаш;

— уюшган жиноятчиликка, терроризмга, наркотик ва руҳиятга таъсир этувчи моддаларнинг ғайриқонуний тарқалиши ва сотилишига қарши курашни кучайтириш ҳаракатларини мувофиқлаштириш.

Томонлар бўлиб ўтган учрашувнинг ижобий якунларини таъкидлаб, бу учрашувнинг амалий руҳи, унда қабул қилинган ҳужжатларнинг амалий йўналиши қардош халқларнинг самарали, ўзаро фойдали, тенг ҳуқуқли ҳамкорлигига хизмат қилади, Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги тотувлик, яхши қўшничиликни мустаҳкамлашга янги омил бахш этади, деб ишонч билдирдилар.

Алмати шаҳри, 1994 йил 8 июль.

• Ислоҳот одимлари

Нарх-наво бир куннинг ўзида ўн беш фоизга арзонлашди

Урганч шаҳри кўча ва майдонларида бозорнинг яна бир тури — кўргазмали савдо расталари пайдо бўлди.

Вилоят мева-сабзавот тайёрлаш ва сотиш бирлашмаси жамоа, деҳқон ва фермер хўжаликлари, озиқ-овқат корхоналари бозорни ноз-неъматлар билан мунтазам таъминлаб турибди. Июнь ойининг охирги ҳафтаси мобайнида шаҳарликларга 20 тоннадан зиёд гўшт, 2100 тоннадан кўпроқ мева ва сабзавот маҳсулотлари, бир неча ўн тонна сут, сариёғ, колбаса, пишлоқ етказиб берилди.

— Деҳқону чорвадорлардан беҳад мамнунмиз, — дейди шаҳар ҳокими Рустам Султонов. — Миллий пулимиз муомалага киритилган ҳаяжонли кунларда кўргазмали бозорнинг ташкил этилгани айни муддао бўлди. Бозор мўл-кўллиги фаровонликка кенг йўл очмоқда.

Шаҳардаги энг катта кўргазмали савдо растаси деҳқон бозорининг шундоққина ёнида жойлашган. Ҳар иккала бозордаги манзарани синчиклаб кузатамиз.

— Ёнгинамизда пайдо бўлган муваққат бозор биздаги савдо-сотиққа ҳам таъсирини ўтказмай қолмади, — ҳикоя қилади Марказий деҳқон бозори директори Карим Машарипов. — Нарх-наво бир куннинг ўзида 12—15 фоиз арзонлашди.

Қишлоқ меҳнаткашлари уюштирган кўргазмали савдода эса нарх-наво бундан ҳам арзон. Қувонарли жойи шуки, расталар биргина Урганчда эмас, вилоятнинг бошқа шаҳар ва туманларида ҳам мунтазам ишлай бошлади.

— Республикамиз Президентининг ташаббуси билан вужудга келтирилган бундай бозорлар биз деҳқонлар ва соҳибкорлар учун ҳам айни муддао бўлди, — дейди Хива туманидаги Беруний номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси, Ўзбекистон халқ депутати Рўзимат Ражабов, — боғларимизда мевалар ғарқ пишди, картошка ҳам мўл. Уларни увол қилмай истеъмолчиларга тортиқ этаяпмиз.

Абдулла СОБИРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Қува Фарғонанинг сертармоқ туманларидан бири. Туманда қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва саноатни ривожлантириш, иқтисодиётни мустаҳкамлаш, айниқса ривожланган хорижий давлатлар билан ҳамкорликда қўшма корхоналар ташкил этишга катта аҳамият берилмоқда. Ҳозир туманда Германия билан ҳамкорликда қурилган қандолатчилик фабрикаси, Италия линияси бўйича анор шарбати ишлаб чиқариш цехи, дон маҳсулотлари комбинати қошида Италия технологияси ёрдамида турли нон маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган цех фаолият кўрсатмоқда.

Бундан ташқари бир йўла 2000 кишини иш билан таъминлаш қувватига эга бўлган Туркиянинг «ЯЗИКС» фирмаси билан ҳамкорликда бунёд этилаётган тўқимачилик фабрикаси ҳам ишга тушиш арафасида.

Туманда етакчи тармоқ — пахтачиликка ҳам катта эътибор берилмоқда. Қуваликлар бу йил мавжуд 9970 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан режадаги 31 ўрнига 35 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

СУРАТДА: туман ҳокими, вилоят Кенгаши депутати Маҳаммаджон Носиров З. Обидов номли жамоа хўжалиги илғор бригада бошлиғи, туман Кенгаши депутати Ҳанифахон Ҳасанбоева ва бригада механизатори Жўрабой Розиқовлар билан галдаги вазифалар ҳақида суҳбатлашмоқда.

Матн ва сурат муаллифи: Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ.

ДАЛАДАН ТЎҒРИ БОЗОРГА

НАМАНГАН вилоятида ҳар шанба, якшанба кунлари деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари савдо ярмаркасини ўтказиш одат тусига кириб қолди. Бу Наманган шаҳри ва туманлар марказларида яшаётган аҳолини бозорга нисбатан арзон нархларда мева-сабзавот ва чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш имконини бермоқда.

— Ҳозир далаларда мева-сабзавотлар ғарқ пишган, — дейди вилоят ҳокимлиги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сотишни ташкил этишни назорат қилиш штаби котиби Зокиржон Нажмиддинов. — Шундай бўлишига қарамай, бозорларда нарх-наво пасаймаяпти. Шуни ҳисобга олиб, бозорларни, аввало, ўз маҳсулотларимиз билан тўлдиришга қарор қилдик. Бу биринчидан, бозор иқтисодиёти шароитида нарх-навонинг пасайишига олиб келса, иккинчидан, жамоа ва деҳқон (фермер) хўжаликлари ҳамда шахсий томорқаларда етиштирилган маҳсулотлар нест-нобуд қилинмай, вақтида аҳолига етказиб беріляпти.

Ҳозирги шароитда деҳқонларнинг пешона тери эвазига етиштирилган ортиқча маҳсулотларни четга олиб чиқиб сотиш қийин бўлмоқда. Айниқса, йўл ва транспорт харажатларининг ҳаддан зиёд ортиб кетгани, бунинг устига манзилга етказиб боргунча маҳсулотларнинг бир қисми нобуд бўлишини ҳисобга олганда, четга маҳсулот сотишнинг ҳавас қилгулик жойи қолмади. Шу каби турли муаммоларнинг олдини олиш мақсадида вилоятда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари савдоси ташкил этилгани айни муддао бўлди. Бундан деҳқонлар ҳам, шаҳарлик аҳоли ҳам манфаатдор бўляпти. Масалан, Янгиқўрғон тумани деҳқонлари ва чорвадорлари Наманган шаҳрида ўтказилган савдо-ярмаркага ўзлари етиштирган 20 турдан зиёд 55 тонна мева-сабзавот ва чорвачилик маҳсулотларини олиб келишди. Шу куни биргина «Қораполвон» жамоа хўжалиги эртаки картошканинг ўзидан 100 миллион сўмлик даромад қилди. Шунингдек, Т. Неъматов номли, Д. Сатторов номли жамоа хўжаликлари ҳам 80—100 миллион сўмдан ошириб савдо қилдилар.

— Вилоят ҳокими қарори билан савдо ярмаркалари ташкил этилаётгани нафақат шаҳарликлар, балки қишлоқ меҳнаткашларини ҳам қувонтирмоқда, — дейди туман ширкатлар уюшмаси бошқаруви раиси Муҳаммаджон Юнусов. — Негаки, шаҳарликларга деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш билан бирга хўжаликларнинг иқтисодий аҳволи ҳам яхшиланмоқда. Оддий бир мисол: биз ўтган галги ярмаркага 15 турдан зиёд 11 тонна маҳсулот олиб чиқиб, 60 миллиондан ортиқ даромад қилдик ва бу пулни уюшма аъзоларига иш ҳақи қилиб бердик. Эндиликда биз савдо-ярмаркага янада кўпроқ маҳсулот олиб чиқишни режалаштиряпмиз. Шу мақсадда деҳқончилик маҳсулотлари билан бирга қаймоқ, пишлоқ, колбаса каби тайёр маҳсулотларни ҳам савдога чиқараяпмиз.

Кўриниб турибдики, вилоятда бозор механизми ишга тушган. Деҳқон ва чорвадорлар ўз маҳсулотларини эркин сотаётганлари натижасида бозордаги нарх-наво пасайиб бормоқда. Чунончи, савдо-ярмаркада сотилаётган маҳсулотлар нархи бозорга нисбатан 30-50 фоиз арзон. Бундан мамнун бўлган деҳқонлар ўз маҳсулотини ҳеч қандай воситачиларсиз даладан тўғри бозорга олиб келмоқдалар.

Жамоа, деҳқон (фермер) хўжаликлари шаҳарлардаги ташкилотлар, корхоналар ва марказий бозорлар билан ўзаро шартномалар тузиб, сара маҳсулотни даладан тўғри ишчи-хизматчиларга ва шаҳар аҳолисига етказиб беришни ҳам йўлга қўйдилар.

Абдуҳошим МАДАТОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ТАБРИКЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби олийлари,

Марҳамат қилиб, ҳайитул азҳо муносабати билан табригингиз учун самимий миннатдорлигимни қабул этгайсиз. Сизнинг эзгу туйғуларингизга жавобан Покистон Ислом Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги қардошлик муносабатлари ва ўзаро фойдали ҳамкорлик бундан буён ҳам кундан-кунга ривожланиб бораверади, деб ишонч билдираман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизга сиҳат-саломатлик, қардош Ўзбекистон халқига равнақ ва фаровонлик тилайман.

Беназир БХУТТО, Покистон Ислом Республикаси Бош вазири

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Жаноби олийлари! Янги ҳижрий йил муносабати билан энг яхши истакларимни қабул қилгайсиз.

Холида ЗИЁ, Бангладеш Халқ Республикаси Бош вазири

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВГА

Муҳтарам жаноб Президент,

Имкониятдан фойдаланиб, делегациямиз яқинда Тошкентга ташриф буюрганида менга ва делегациямиз аъзоларига кўрсатган меҳмондўстлигингиз ҳамда совға-салом учун миннатдорлик билдираман.

Мен Ўзбекистоннинг амалий салоҳияти билан боғлиқ фаолият борасида ҳар қандай ташаббусга тайёрман ҳамда мамлакатингизнинг ҳозирги режаларини муҳокама қилганимиздаги очиқлик ва самимийликни юксак қадрлайман.

Назаримда, учрашувимиз пайтида кўтарилган масалалар ечимини охирига етказиш — Сизнинг меҳмондўстлигингизга энг яхши жавоб бўлади. Шу фикрга амал қилиб, биринчи қадам сифатида «Чейз»нинг энергетика, савдо ва товарлар бўйича командасидан биз кўтарган айрим муайян масалаларни муҳокама қилишни давом эттириш учун яқин орада Ўзбекистонга ташриф буюришни илтимос қилдим.

«Чейз» жамоаси номидан Сизга яна бир бор миннатдорлик билдириб, шуни айтмоқчиманки, биз Ўзбекистонда бизнес билан шуғулланадиган кунларни сабрсизлик билан кутмоқдамиз.

Сизга камоли эҳтиром ила,

Томас СВЕЙН, «Чейз манхэттен банк»нинг ижрочи вице-президенти.

МУНОСИБ НИШОНЛАНАДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан шу йил давлат арбоби, санъат ва шеърият ҳомийси, шоир Муҳаммад Раҳимхон Соний — Феруз таваллудининг 150 йиллиги кенг нишонланади.

Воҳада ана шу санага қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Жумладан, Феруз ҳаёти, фаолияти билан боғлиқ тўртта обида — Муҳаммад Раҳимхон мадрасаси, мақбараси, яшаган уйи ва дала чорбоғида қурилиш ва таъмирлаш ишлари амалга оширилаётир.

Феруз юбилейига тайёргарликнинг бориши, бажарилган ва амалга оширилиши зарур бўлган ишлар кўлами билан танишиш, уларни режалаштириш масалалари Урганчда бўлиб ўтган Феруз юбилейини ўтказиш ҳукумат комиссиясининг кўчма мажлисида атрофлича муҳокама қилинди.

Комиссия йиғилишида Феруз ижоди, ўша давр адабий муҳити, тарихи ҳақидаги рисола ва бадиий асарларнинг чоп этилиши кўнгилдагидек эмаслиги таъкидланди. Ана шу муаммоларни ҳал этиш, қурилиш ва таъмирлаш ишларини жадаллаштириш мақсадида Хивада ташкилий қўмитанинг мунтазам ишлайдиган ишчи гуруҳи тузилди.

Мажлисда Феруз юбилейини ўтказиш республика ташкилот қўмитасининг раиси, Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев қатнашди.

(ЎзА).

ҲАМДАРДЛИК БИЛДИРИЛДИ

11 июль куни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов Корея Халқ Демократик Республикаси Президенти Ким Ир Сеннинг вафоти муносабати билан КХДРнинг мамлакатимиздаги элчихонасига ташриф буюриб, Ўзбекистон ҳукумати номидан Шимолий Корея ҳукумати ва халқига ҳамдардлик билдирди.

Таъзия маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари М. Қорабоев ва ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов ҳам иштирок этди.

(ЎзА).

БИЛДИРИШ

Корея Халқ Демократик Республикасининг Тошкентдаги элчихонаси КХДР Президенти Ким Ир Сеннинг вафот этганлиги муносабати билан Республика уруш ва меҳнат фахрийлари Кенгаши биносида («Правда Востока кўчаси, 16) шу йил 11 июлдан 16 июлгача Таъзия китоби очганлигини маълум қилади.

КУРАШНИНГ УЧ БОСҚИЧИ

Фарғона вилояти ички ишлар бошқармаси бошлиғи, милиция полковниги Ш. РУЗМАТОВ билан мулоқот.

● Нефть заводидан тўппа-тўғри новвойхонага қувур тортишган олтиариқлик «уддабуронлар».

● Талончилар уйидан... «Қалашников» автоматлари, кўплаб ўқ-дори, гранаталар топилди.

● 96 та гиламни олибсотарларга «ҳадя» этган «саҳий» Мирзаев.

— Шукрулло Қодирович, бошқармада олиб борилаётган ишлар, ибратли ташаббуслар ҳақида республика, вилоят матбуоти, телевидениеда қатор эшиттиришлар берилди, яхши фикрлар айтилди. Шу ташаббуснинг пайдо бўлиши, дастлабки тажрибалар ҳақида гапириб берсангиз.

— Уюшган жиноятчиликка, коррупцияга қарши курашни на фарғоналиклар, на тошкентлик ё самарқандликлар, балки юртбошимиз бошлади. Бир вақтлар жойлардаги баъзи мутасадди ўртоқлар нонини ҳалоллаб ейиш у ёқда турсин, ҳатто айримлари жиноятчиларнинг ҳамтовоқларига айланиб ҳам олишганди. Ва ана шунда Президентимизнинг уюшган жиноятчиликка қарши кескин кураш ҳақидаги даъвати янгради. Юртбошимизнинг бирор-бир нутқи, маърузаси йўқки, бу иллатга қарши салмоқли гап айтилмаган бўлса. У кишининг шу йил 25 июнь куни Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда ёниб, жон куйдириб айтган гаплари эса зиммамизга янада катта масъулият юклади.

Очиғини айтсам, уюшган жиноятчиликка қарши курашнинг дастлабки палласида «Ҳа, бу ҳам навбатдаги компанияда», дегувчилар ҳам бўлди. Лекин ҳаёт бу фикрнинг нотўғри эканлигини исботлади. Биз бу ишни обрў орттириш, қаҳрамон деган ном олиш учун қилмаяпмиз. Бу — ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз.

Вилоят ҳокимлиги ички ишлар органлари, миллий ҳавфсизлик хизмати бошқармаси, прокуратура, суд, божхона хизмати фаолиятларини доимо мувофиқлаштириб турибди. Республика ички ишлар вазири Зокиржон Алматовнинг ҳам бу борадаги саъй-ҳаракатларини алоҳида таъкидлаш лозим. Биз вазиримиз ёрдамида хориждан енгил машиналар, замонавий асбоб-ускуналар олдик.

Вилоятимизда уюшган жиноятчиликка қарши кураш босқичма-босқич олиб борилаяпти. Биринчи босқичда ҳаддан ошиб, очиқдан-очиқ талончилик, босқинчилик йўлига ўтиб олган жиноят дунёсининг «хўжайинлари» қўлга олинди. Ҳаракатлар шундай тезкорликда олиб борилдики, рэкетчилар, муштумзўрлар учун «сичқоннинг ини минг танга»га айланди.

Курашнинг иккинчи босқичида эса қўлга олинган жиноят дунёси «етакчилари»нинг ҳамтовоқлари, ҳомийлари, югурдакларининг доди берилди. Шу тариқа одамларда ички ишлар органларига бўлган ҳурмат ва ишонч янада ортди. Чунки уч-тўрт йил аввал жиноятчилик авж олган, аммо унга қарши кураш анча суст, кўз қорайди дегунча кўчалар ҳувиллайдиган, эшик ва дарвозалар тамбаланадиган бўлиб қолганди-да.

Ўтган йилнинг декабридан бошлаб курашнинг учинчи, ҳал этувчи босқичига киришдик. Бу босқичда устаси фаранг, аксарият ҳолларда ўзини бечораҳол қилиб кўрсатиб, қинғир ишлар орқали кун кўраётганларнинг ҳақиқий башараси фош этилади. Шунинг учун ҳам бу босқич бир қадар мураккабдир.

Илгариги икки босқич сабоқлари, тўпланган тажрибаларга таяниб иш кўряпмиз. Рақамлар муқояса қилинса, ўтган йилнинг ярим йилига нисбатан жиноятнинг ҳамма турлари 28 фоизга камайди. Уларнинг очилиши эса 8 фоизга яхшиланди. Айниқса , оғир турдаги жиноятлар 29 фоизга камайганлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан босқинчилик ҳолатлари, давлат мулкини ўғирлаш ҳам анча камайди. Фуқароларнинг шахсий мулкларини ўғирлашга қарши мунтазам кураш олиб борилгани ўз самарасини берди. Ўғирланган мулкларни эгаларига қайтариб бериш эса 18 фоизга яхшиланди.

Шуниям таъкидламоқчиманки, биз ўз фаолиятимизда жиноятчиликнинг олдини олишга катта эътибор беряпмиз. Шу йилнинг дастлабки 6 ойида содир этилиши режалаштирилган 76 та жиноятнинг олди олинди.

Йилнинг бошида вилоятда «Ялпи» деб номланган тадбир ўтказилди. Ҳозир эса айрим шаҳар ва туманларда «Комплекс» шартли номи билан аталган янги тадбир ўтказилмоқда.

Учинчи босқичнинг ўзига хос жиҳатларидан бири — гиёҳвандликка қарши аёвсиз кураш.

Яқинда Андижон, Наманган, шунингдек қўшни Қирғизистон Республикасининг Ўш, Жалолобод вилоятлари ички ишлар органлари раҳбарлари Фарғонада тўпланиб, гиёҳвандлик ва наркобизнесга қарши курашни мувофиқлаштириш, ҳамкорликда иш олиб бориш ҳақида ўзаро маслаҳатлашиб олдик. Ахир ўзингиз ўйлаб кўринг, ҳозир узоқ Афғонистон, тоғли Бадахшондан наша, кўкнори ва бошқа гиёҳванд моддалар водий орқали олиб ўтилиб, дунёнинг қатор мамлакатларига етказилаётганлиги тўғрисида маълумотлар бор.

— Нефть ва нефть маҳсулотлари талон-торожига чек қўйиш жабҳасида олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Республикамиздаги нефтни қайта ишлайдиган иккита корхона ҳам бизнинг вилоятимизда жойлашган. Бу эса ўз навбатида зиммамизга катта масъулият юклайди. Нефть республикамизга валюта ҳисобига олиб келинаётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Аммо шунга қарамай биздаги нефть маҳсулотларининг нархи Тожикистону Қирғизистондагига нисбатан анча арзон. Бу эса айрим олибсотарларга «қўл келаётир».

Ўтган ойда Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводида рўй берган воқеани саргузаштли асарларга мавзу қилса бўлади. Шу корхонага ёндош бинода нонвойхона жойлашган экан, «уддабуронлар» нонвойхонанинг иситиш қозонларига ўт ёқиш хонасидаги йирик ҳажмли идишга заводдан тўппа-тўғри темир қувур тортишади ва у орқали бензин ҳайдашади. Халқимизда «Кўза кунда эмас, кунида синади» деган нақл бор. Бу «ишбилармонлар» 24 мартдан 25 мартга ўтар кечаси 20 тонна дизель ёнилғисини нонвойхонага ҳайдаб ўтказишганда қўлга тушишди. Ушбу жиноий ишга заводнинг «АТ-24» қурилмаси бош оператори Геннадий Корабойников бошқош бўлган. Уларни... Олтиариқ туман ички ишлар бўлими ходими Муҳитжон Каримов ўз паноҳига олган. Ўғирланган ёнилғини саранжомлаб бериш эса тошлоқлик шофер Ҳошимжон Ёкубов зиммасида бўлган. У 4 та автоцистернага ёнилғи қуйиб олиб кетаётганда қўлга тушди.

Дастлабки текширишлар бу иш чуқур томир отиб кетганлигини кўрсатди. Ҳозиргача унга дахлдор 22 киши ҳибсга олинди. Бу жиноий гуруҳ фақат ўғирлик билан шуғулланиб қолмай, бошқа жиноятлар, зўравонлик, талончиликка ҳам қўл урган экан: жиноий гуруҳ тумашталарининг уйидан учта «Калашников» автомати, бешта магазин, кўплаб миқдорда ўқ-дори, жанговор гранаталар топилди.

Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, шу туманнинг «Нурободя» жамоа хўжалигидаги Полосон қишлоғида яна бир жиноий гуруҳ қўлга олинди. Олтиариқда тайёрланаётган бензин хом ашёси Фарғона нефтни қайта ишлаш заводига юборилиб «тайёр» маҳсулотга айлантирилади. Бензин қувурлари «Нуробод» жамоа хўжалиги пахта майдонлари остидан ўтганлигини яхши билган Абдураҳим Ҳамроқулов, Ғанижон Самадов, Мадаминжон Сирожиддиновлар қувурларни тешиб, беш тонна бензинни ўғирлашган. Уларнинг бу жиноий ишига вилоят ички ишлар бошқармаси жамоат тартибини сақлаш бўлимининг нефть қувурларини қўриқлаш ротаси ходимлари Маткарим Раҳматов, Рустам Маткаримов, Умаржон Нуриддиновлар ҳам шерик эканлиги аниқланди.

Шу ўринда ўз дастурхонимизга чанг солаётганлар ҳақида ҳам бир-икки оғиз тўхталиб ўтмоқчиман. Бувайда туман тайёрлов кооператив-савдо бирлашмаси бошлиғи Алишер Майибқулов қўл остидаги омборчиларга тазйиқ ўтказиб, 218 тонна картошкани белгиланган минг сўм купон ўрнига 1,5 минг сўм купондан сотишга кўрсатма беради. Бошлиқлари «саҳийлигидан» фойдаланган омборчилар Олимжон Норғозиев ва Султонбой Абдураимовлар бу нархга тағин қўшимча нарх белгилашади: картошкани Қўқон, Наманган бозорларидаги олибсотарларга икки минг сўм-купондан пуллашади. Ўз-ўзидан картошка бозорга келиб 2,5—3 минг сўм купонга чиқиб кетади. Мана, бозорда нархнинг ошишига кимлар сабабчилар!

«Ўзбекистон» тумани мева-сабзавот тайёрлаш ва сотиш идораси директори А. Эрназаровнинг «сахийлиги» ҳам қимматга тушди. У 50 тонна пиёзни ҳеч қандай ҳужжатсиз Исфара шаҳрига «бериб юборган» бўлса, 46 тонна пиёзни республикамиздан ташқарига чиқариб юборишга воситачилик қилган. «Фарғонасавдо» концерни фирма дўкони директори Ҳабибулло Мирзаев эса 96 та гиламни ноқонуний йўл билан олибсотарларга «инъом» этиб юборган. Халқимиз уларнинг қилмишига яраша жазо берилишини кутмоқда.

Суҳбатимиз охирида иқтисодиётдаги коррупцияга қарши кураш хизматининг бошқа жиҳатларига тўхталиб ўтмоқчимиз. Биз бу хизматга танлов йўли билан, малакаси, тажрибаси юқори бўлган, ўз ишига ўта садоқатли ходимларни олдик. Шуниси қувончлики, ходимларимиз сон жиҳатдан оз бўлса ҳам, ўтган йилга нисбатан 2 баравар кўп жиноятни очишга эришдилар.

Шу соҳанинг ҳақиқий фидойилари ҳақида тўхталмасдан ўтишнинг иложи йўқ. Жиноятчилар коррупция ва уюшган жиноятчиликка қарши кураш бошқармаси бошлиғи Ҳалил Ҳазратқуловнинг ҳаётига, оила аъзоларига бир неча бор суиқасдлар уюштиришди. Ҳатто турар жойини портлатиб юборишга ҳам ҳаракат қилинди. Лекин ўз ишига чин меҳр қўйган изқувар бирор қадам ҳам чекингани йўқ. Маҳкам Мадолимов, Зуҳриддин Фозилов, Адҳамжон Юсупов, Маҳмудхон Содиқов, Усмонали Мирзаахмедов, Авазхон Султонов, Турумбой Абдукаримов, Абдуманноб Ҳасанов каби ходимларимиз ҳам ана шундай ўз ишига садоқатли кишилардир.

Уюшган жиноятчилик ва коррупцияга қарши биз бундан буён ҳам юртбошимизнинг кўрсатмаларига қатъий амал қилган ҳолда тинмай курашаверамиз.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲУКУМАТ НИЗОМИГА ЗИД ИШ ТУТИШМОҚДА

Маҳбуба МИРҒИЕСОВА, Акмал Икромов тумани:

— Матбуотда Вазирлар Маҳкамасининг олий ўқув юртларига талабалар қабул қилиш тўғрисидаги Низоми эълон қилингандан сўнг қизимнинг ҳужжатларини топшириш учун ҳуқуқшунослик институтига келдик. Қабул комиссиясидагилар ҳужжат топшириш учун(!) махсус суҳбатдан ўтиш шартлигини айтишди ва қизимни суҳбат учун навбатга ёзиб қўйишди.

Кун бўйи кутдик. Навбат етмади. Эртасига қизим суҳбатга кирди ва уни «ўта олмадинг, шу боис ҳужжатларингни қабул қилмаймиз», деб қайтариб юборишди.

Ахир ҳужжат топшириш учун «махсус суҳбатдан ўтиш» Низомда кўзда тутилмаган-ку! Наҳот қонуншуносларнинг ўзи қонунни бузишса?!

АВТОБУС КУТИШНИНГ АЗОБИ

Абдулла МАТКАРИМОВ, Сирғали тумани, «Дўстлик» мавзеси:

— Сирғали шаҳар марказидан анча олисда. Биз бекатларда 12-автокорхонага қарашли автобусларни соатлаб пойлаб қоляпмиз. Айниқса, 58 ва 120-тезюрар автобуслар иш режимида мутлақо тартиб йўқ. Мазкур маршрутдаги автобусларнинг охирги бекати автокорхона маъмурияти жойлашган идоранинг шундоқ ёнида. Наҳотки унинг раҳбарлари ҳар куни эрталаб соат 7.30 дан 9.00 гача бекатда 200—300 йўловчи тўпланиб қолаётганлигини кўрмаётган бўлсалар?

Ушбу маршрутларга автобус қатнови изидан чиққанлигидан нолиб, яна ўнлаб бошқа одамлар ҳам қўнғироқ қилишди.

НОПИСАНД МУНОСАБАТНИНГ ЧЕКИ БОРМИКАН?

Файзулла ЯХШИБОЕВ, Қашқадарё вилояти:

— Яқинда хизмат юзасидан Тошкентда бўлдим. Қайтишда Жанубий вокзал кассасида чипта учун навбатда туриб «анъанага» айланиб қолган воқеани кузатдим. Биринчидан нимагадир кўпгина кассалар ишламаётган экан. Кассирлар йўловчиларга жуда секинлик билан хизмат кўрсатишар, бунинг устига ўн йигирма минутлаб қаёққадир чиқиб кетишар, айниқса, орқа томондан кириб келган «ҳамкасблари» билан узоқ гап сотишарди. Оқибатда ҳар бир кассанинг ёнида 40—50 нафар одам тўпланиб қолди. Улар орасида кексалар, ёш болали оналар, ногиронлар бор. Ҳаво иссиқ, кимдир ҳолсизланган, кимнингдир кўнгли айниган, ёш болалар йиғиси, шовқин-тўполон бутун залнн тутган. Фақат бу воқеаларни кассирларгина кўриб-кўрмасликка, эшитиб-эшитмасликка олиб, бамайлихотир «ишлашар» эди. Йўловчиларга нисбатан бундай нописанд муносабатга қачон чек қўйилар экан?

ОКТЯБРЬ ИНҚИЛОБИ БУХОРОДА ҲАМОН ТИРИКМИ?

Аҳмад ХЎЖАЕВ, Гулистон шаҳри:

— Яқинда «зангори экран» орқали Бухоро шаҳрида кўчмас мулкларнинг кимошди савдоси бўлиши ҳақида реклама берилди. Мени ажблантирган нарса шу бўлдики, рекламанинг охирида мурожаат учун манзилимиз: «Октябрь 40 йиллиги» кўчаси дейилади. Наҳотки, қарийб уч минг йиллик тарихга эга бўлган, юртимизнинг фахри бўлмиш Бухорои шарифда Октябрь инқилобини қадрият сифатида эъзозловчи кишилар ҳамон топилса? Шаҳар ҳокимлигидаги мутасаддилар қадимий шаҳарнинг марказий кўчаларидан бирининг номи «Октябрь 40 йиллиги» деб аталишини қандай изоҳлашаркин? Билмадим, балки кўчанинг номи ўзгартирилгандир. Бирор фаромушхотирлик билан телевизорда эски ном зикр қилингандир? Мабодо шундай бўлса шаҳар ҳокимлиги газета орқали муштарийларни огоҳ қиладилар, деган умиддамиз.

РУБЛЬ ШАЙДОСИ

Комила ҲАҚБЕРДИЕВА, Тошкент шаҳри:

— Биз 16 июнь куни Москва — Тошкент (5-номерли) поездининг 8-вагонига ўтирдик. Вагон проводниги чойшаб учун биздан Россия пули беришимизни талаб қилди. Унга поезд ахир Ўзбекистонники-ку, десак, у поезд Россия ҳудудида турибди, шунинг учун Россия рубли берасизлар, деди. Бахтга қарши бизда Россия пули йўқ эди. Қозоғистонга етгач қозоқ тангаси берамиз, дедик. Шундан сўнг, хўп, майли ҳар бирларинг чойшаб учун 10 минг сўм-купондан берасизлар, деб қолди проводник. Аслида 3 минг сўм-купон турадиган чойшаб учун 10 минг сўм-купондан тўладик. Бунга Ўрта Осиё темирйўли раҳбарлари нима дейишаркан?

● *Ҳамкорлик қирралари*

ТАМАКИ САНОАТИНИНГ ЯНГИ УФҚЛАРИ

ЖАҲОНДАГИ йирик «БАТ Индастриз» корпорацияси «Ўзтабак АО»нинг контроль акциялари туркумини сотиб олиши тўғрисидаги шартнома имзоланди. Ҳужжатлар тезкорлик билан тайёрланди. Ярим йил ичида анчагина масалалар ҳал этилди. Инглиз экспертлари Ўзбекистоннинг имкониятларини ўргандилар. Бизнинг мутахассисларимиз бу борада уларга фаол кўмаклашишди. Ҳамма ҳужжатлар 22 июлгача тахт бўлиши керак. Ўзбекистон тамаки саноатининг «БАТ Индастриз» қаватига ўтиши ҳозирча, жумҳуриятимизда кечаётган хусусийлаштириш жараёнидаги энг йирик намуна бўлса ажаб эмас.

ИНГЛИЗЛАР контроль акциялари туркуми эвазига қатор мажбуриятларни зиммаларига олмоқдалар. Чунончи, Тошкент сигарет фабрикасини модернизациялаш ва қайта жиҳозлаш; Самарқандда худди шундай фабрика қуриш; Ургутдаги тамаки баргига ишлов берадиган заводларга сармоя сарфлаш; ижтимоий инфраструктурага капитал маблағ ажратиш; шунингдек, корпорация мутахассисларимизни ўқитиш ёки қайта ўқитиш мажбуриятини олаяпти. Хуллас, битим — жуда фойдали. Бу дастур шерикларимизга 200 миллион АҚШ долларига тушади ва у беш йил ичида амалга ошиши керак. Бундан ташқари, сарфланаётган сармоянинг ошиб боришига қараб, корпорация қўшимча миқдорда акциялар сотиб олади.

«Ўзозиқовқатсаноат» концерни бошқаруви раиси Н. Ҳамидов инглиз шерикларимиз фаолияти ҳақида ҳикоя қила туриб, уларнинг тамаки ўстириш ва хомашё етиштиришдан бошлаб сигареталарнинг сифати хусусида қайғураётганларини айтди. Корпорация бошқаруви раиси сэр Патрик Шихи эса унинг корпорацияси Ўзбекистонда тамакининг энг сифатли, чунончи, «Вержиния» сингари навларини ўстиришдан манфаатдор эканлигини таъкидлади.

Ана шу муҳим шартномани имзолаш муносабати билан ўтказилган матбуот конференциясида бир қатор қизиқарли рақамлар келтирилди. Чунончи, Ўзбекистоннинг сигаретага бўлган бугунги эҳтиёжи — йилига 15 миллиард дона. Кашанда ҳамюртларимизнинг бу эҳтиёжларини биргина Тошкент тамаки фабрикасининг ўзи қондира олиши амримаҳол, албатта. Негаки, у йиллик қуввати 7 миллиард дона бўлгани ҳолда фақат 5 миллиард дона сигарет чиқараяпти, холос. Аммо инглизлар Тошкент фабрикасини модернизациялаб ва қайта жиҳозлаб, Самарқандда янгисини қуриб, уларнинг йиллик қувватини тахминан 22 миллиард донага етказишни мўлжалламоқда.

Корпорация бошқарувининг 63 ёшли раиси сэр Патрик Шихи ҳозир Ўзбекистондаги бизнеснинг келажагига ишонч билан қарамоқда. У ўзининг «капиталистик» фабрикаларида ишчи ўринлари қисқартирилмайди, балки ишнинг боришига қараб, ҳатто, кўпайтирилишини ваъда қилди. Самарқандда айнан шундай бўлиши аниқ, негаки, бу ерда янги фабрика қурилади. Ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий кафолати эса янада кенгаяди ва кучаяди. Ходимлар хорижда ўқиб, иш ўрганиб келадилар. Маҳсулотлар биринчи навбатда жумҳуриятнинг ички бозорини тўлдиради ва маҳаллий валютага сотилади, ортиқчаси эса, табиийки, бошқа пулларга, ҳатто, эркин валютага экспорт қилинади. Шубҳа йўқки, Марказий Осиёнинг ички бозори ишлаб чиқариш кўламининг кенгайишига ёрдам беради. Корпорациянинг сиёсати шундайки, аввало, маҳаллий аҳоли унинг акциядорлари бўлишини истайди. Режалаштирилган 200 миллион доллар маблағ мўлжаллаганидек, беш йилда эмас, агар иш муваффақиятли борса, тезроқ сарфланиши мумкин. Биздаги уй-жой муаммосидан корпорациянинг хабари бор ва у турар-жой дастурида иштирок этиш имкониятларини кўриб чиқмоқчи. Узоқ истиқболда, яъни маҳаллий нав сигареталарнинг сифати яхшилангач, маҳаллий кашандаларнинг кўпроқ қайси сигареталарни ёқтиришлари компанияга аён бўлгач, «Мэйд ин Узбекистан» сўзлари битилган «Пол Мол», «Лаки Страйк» сигареталарининг ишлаб чиқарилиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Ҳа, яқинда имзоланган шартнома ана шундай истиқбол йўлларини очиб беради.

Ўзбекистон тамаки етиштириш бўйича етакчи мамлакатлардан биридир. «Ўзозиқовқатсаноат» раиси Н. Ҳамидовнинг айтишича, мамлакатимизда 40 минг тоннагача тамаки япроғи етиштирилар экан. Маҳаллий саноат эса ҳозирча, унинг маълум қисмини қайта ишлай олади, қолгани Россия, Украина, Белорусга экспорт қилинади. Ички бозорда бир тонна тамаки япроғига 4 миллион сўм-купон беришади, ташқарига эса ҳар килоси доллар бўйича сотилади. Ҳозир тамаки етиштиришга ихтисослашган Ургут туманидан ташқари Фарғона, Қашқадарё ва Наманган вилоятларида ҳам бу экинни экишни ўзлаштиришга киришилди. Демак, бизда тамаки танқислиги яқин йилларда барҳам топса ажаб эмас.

Л. ЛЕВИТАС,
Ўз мухбиримиз.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

МУЗОКАРАЛАР БОШЛАНДИ

БОНН. Германия Федератив Республикаси канцлери Гельмут Коль билан Канада Бош вазири Жан Кретьен ўртасида музокаралар бошланди.

Ж. Кретьеннинг расмий сафар дастурида ГФР федераль президенти Роман Херцог ва Германия ташқи ишлар вазири Клаус Кинкель билан учрашувлар ҳам белгиланган.

УЧРАШУВДАН ҚОНИҚИШДИ

7 июль куни Парижда Фаластин—Исроил музокараларининг навбатдаги босқичи бўлиб ўтди.

Фаластин Озодлик Ташкилоти ижроия қўмитаси Раиси Ясир Арофат ва Исроил Ташқи ишлар вазири Шимон Перес Франция пойтахтида ўтаётган икки томонлама музокаралардан қониқиш ҳосил қилганларини билдирдилар.

КЛИНТОННИНГ САФАРИ

ВАШИНГТОН. Америка Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтоннинг Европага сафари бошланди.

Етти кунлик сафар давомида Оқ уй раҳбари Болтиқ бўйи давлатлари бошлиқлари, шунингдек, Марказий ва Шарқий Европа мамлакатларининг ташқи ишлар вазирлари билан учрашади. Сафар ниҳоясида Билл Клинтоннинг Берлин ва Бонн шаҳарларини зиёрат қилиши режалаштирилган.

ТЎҚНАШУВЛАР САБАБИ

Япония Бош вазир ўринбосари Томиити Мураяма Неаполда бўлиб ўтадиган етти буюк давлат раҳбарларининг учрашувида ривожланаётган давлатларга берилаётган моддий ёрдам миқдорини кўпайтириш масаласини ўртага қўймоқчи.

Ривожланаётган мамлакатлардаги иқтисодий қолоқлик кўп ҳолларда минтақавий тўқнашувларга сабаб бўлмоқда. Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилотининг маълумотларига қараганда, ўтган йили Европа давлатлари тарафидан кўрсатилаётган бундай ёрдам миқдори 11,4 фоизга қисқарган.

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

6 июль куни Туркия ва Болгария ўртасида иқтисодий, техникавий ҳамкорлик ҳақида битим имзоланди.

Битимни икки давлат президентлари —Сулаймон Демирэл ва Желю Желев имзоладилар. Уч кунлик расмий ташриф билан Туркияда меҳмон бўлиб турган Желю Желев Туркия раҳбари билан биргаликда минтақавий муаммолар ва икки давлат ўртасидаги алоқаларни кенгайтириш ҳақида келишиб олди.

РОССИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ИТАЛИЯГА КЕЛАДИ

НЕАПОЛЬ. Бу ерда етти ривожланган мамлакат раҳбарларининг йиғилиши очилди.

Якшанба куни «еттилик» раҳбарлари музокараларида қатнашиш учун Россия Федерацияси Президенти Борис Ельциннинг Италияга ташрифи кутилмоқда.

ГОНКОНГ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ХХРда

Хитой Халқ Республикаси Раиси Цзян Цзэминь Пекинга ташриф буюрган Гонконг делегациясини қабул қилди.

Икки соат давом этган музокаралар чоғида Гонконгнинг гуллаб-яшнаши ва барқарорлиги «мазкур ҳудуднинг 1997 йили Хитой тасарруфига уруш-жанжалсиз кириши» масаласи билан чамбарчас боғлиқ экани таъкидланди.

17 МИЛЛИОН ДОЛЛАР БЕРАДИ

ГЕРМАНИЯ Федератив Республикасининг ҳукумат делегацияси Қирғизистон Республикаси раҳбарлари билан ўзаро молиявий ва техник ҳамкорлик тўғрисида музокаралар ўтказмоқда.

Куни кеча эса жаҳон банки Қирғизистон Республикасига бозор муносабатларига ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш учун 17 миллион доллар қарз бериш ҳақида қарор қилди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президиуми, Фанлар академияси ходимлари касаба уюшмаси республика қўмитаси ҳамда «Фан» нашриёти жамоаси нашриёт директори Н. Т. Ҳотамовга акаси

Қодир ҲОТАМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдирадилар.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети жамоаси университетнинг меҳнат иқтисоди ва социология кафедрасининг профессори, иқтисод фанлари доктори

Қодир ҲОТАМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Тошкент давлат университети ва биология-тупроқшунослик факультети жамоаси ўсимликлар морфологияси ва цитоэмбриологияси кафедрасининг доценти

Замон Муродович МУРОДОВнинг

вафот этганлигини қайғу билан билдиради ва унинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

СУРХОНДАРЁДА бозор кўп. Аммо энг каттаси Денов шаҳрида. Уч гектар майдонни ишғол қилган. Бу ерда туркман гиламлари, Тожикистоннинг олмалари, Хоразмнинг гуручлари сотилади. Ҳамма бозорларда бўлгани сингари бу ерда ҳам... савдолашилади. Агар оёғини тираб савдолашсангиз, бир миллион сўм-купонга беш кило, ҳатто, олти кило бодом олишингиз мумкин. Бошқа нарсаларнинг нархини шунга қараб ўзингиз чиқараверинг. Президентимизнинг 25 июнь куни Вазирлар Маҳкамасида бўлган йиғинда айтган барча мулоҳазалари ва эътирозларини ушбу бозорга нисбатан ҳам қўллаш мумкин.

«СОДДА ОДАМ»

ЁКИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ДИРЕКТОРНИ ИШДАН БЎШАТИШ ОСОН ЭКАНМИ...

• (Фельетон ўрнида) •

Бозорнинг табиати директорга қараб... ўзгариб туради. Денов бозорига бир-икки йилдан бери Намоз Аҳмедов директорлик қилади. Мен бу одамни биламан — кўп йиллар катта жамоа хўжалигига раис бўлган, сўнг консерваторлиги туфайли ишдан олинган, кейин бир қурилиш ташкилотига раҳбарлик қилган. Намоз ака тижорат ишларини яхши билганлиги учун бозорга директор бўлган эмас, шу одам директор бўлиши керак эди — бўлди, вассалом!

Бозор ичидаги ҳар метр жойнинг баҳоси жуда баланд. Жума, шанба, якшанба кунлари бу бозорни кўп томоша қиламан. Шунинг учун ҳам бозорнинг «кунда-шунда»лари билан қишлоқдан келган деҳқонларни осонгина фаҳмлайман. «Кунда-шунда»лар ўзларини ғоят сипо тутадилар. Ҳаракатларидаги кибр сизни ҳайиқтиради, шунинг учун савдолашиб ўтирмасдан ўтиб кетасиз. Чунки, бирон нарсани бир сўм арзон сўрасангиз шундай гап эшитасизки, анчагача ўзингизга келолмайсиз.

Якшанба кунлар ўз маҳсулотларини олиб келган деҳқонларга пештахталар тегмайди. Чунки, жойлар олдиндан эгаллаб қўйилган бўлади. Улар бир бало қилиб оёқ остига «ўрнашиб» оладилар., Шу ердан ҳам ҳайдаб юбормасмикин, деган хавотирдан кўзлари жовдираб туради. Агар улар билан савдолашсангиз, харидор бўлган нарсангизни айтган нархининг ярмига олишингиз мумкин. Аммо деҳқон маҳсулотини сизга ярим баҳосига сотганидан мутлақо хафа бўлмайди. Лекин, афсуски, бундай одамлар кейинги йилларда жуда камайиб кетди. Биринчидан, юқорида айтганимиздай уларга жой йўқ, иккинчидан улар бозордаги нархни... бузишади.

Аммо қишлоқ деҳқонларининг орасида ҳам баъзан қайсарлари учраб туради. Улар негадир олиб келган маҳсулотларини ўзлари сотмоқчи бўладилар, кўтарасига савдолашаётган харидорнинг айтган нархига кўнишмайди. Табиийки, бундай пайтда жанжал чиқиши ҳеч гапмас. Шундан сўнг «харидорга одобсизлик қилганлиги учун» қандайдир нотаниш йигитлар ҳалиги «беадаб»нинг яхшилаб адабини беришади.

Мен бу бозорнинг паттачиларини ҳам, қоровулларини ҳам, фаррошларини ҳам сиртдан яхши танийман —улар бўйинбоғ тақиб юрмасалар ҳам бирор нуфузли раҳбар ҳақида гап очсангиз, бепарвогина «Акамиз бўладилар, алоқамиз зўр! — дейишади. Ҳар қандай ҳаракат ҳам ижтимоий ҳодиса эканлигини яхши билганим учун бундай пайтда доим «Муборак бўлсин!» деб қўяман. Чунки, бундай «парад»га қўмондонлик қилиш ҳар қандай одамнинг қўлтиғидан қанот чиқаради.

Бир ички йиғилишда Номоз аканинг вилоятдаги «катта»си юзинг-кўзинг демай, у кишини танқид қилипти, ҳатто «Сизни зудлик билан ишдан олиш керак» деган гапни айтибди. Шунда Намоз ака ўринларидан туриптилар-да, ҳалиги раҳбарга шундай гапларни айтиб ташлабдиларки, сўнг, ўзлари бизга айтиб беришларига қараганда, ўша бошлиқ ер билан яксон бўлибди. Мен ўша бошлиқни яхши билганим учун ичимда «Намоз ака бир ойга ҳам етмайди!», деб ўйлаган эдим, йўқ, омади бор экан, ҳалиги одам бошқа идорага раҳбар бўлиб кетди, Намоз ака эса жойида қолди.

Аммо барибир Намоз акадан омад юз бурди: Сурхондарёда, шу жумладан, Денов шаҳрида ҳам вазият ўзгарди — ҳокимлик тепасига бошқа одамлар келди. Бултурдан бери турли даражадаги йиғилишларда Денов бозорининг масаласи муҳокама қилинадиган бўлиб қолди, вилоят ҳокимлигидан Намоз Аҳмедовни зудлик билан ишдан олиш тўғрисида топшириқ-таклиф ҳам бўлди. Бу ҳақда шаҳар ҳокими Абдуолим Бўриевга вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Тожимурод Раҳмонов эслатди. Чунки, вилоят миқёсидаги йиғилишда Президентимизнинг 25 июнь куни Вазирлар Маҳкамасида сўзлаган нутқи муҳокама қилинаётган эди. Вилоят ҳокими Жўра Норалиев биринчи ўринбосарининг саволини кескинлаштирди: «Бозорнинг директорини қачон ишдан оласиз?», «Пенсиясига икки ой қолган экан, шуни мўлжаллаб турибмиз». «Ўзингизнинг пенсиянгизга қанча қолди?...

Шу йиғилишнинг эртасига мен Абдуолим Бўриевга қўнғироқ қилиб, вилоят ҳокимининг танқидига қандай муносабат билдирилганлигини сўрадим. «Намоз ака Ленин ордени билан мукофотланган. Бундай одамни бирдан ишдан олиб бўладими» деди у киши.

Аммо шу воқеалардан сўнг бозорга ялпи ҳужум бошланди, чунки худди бошқа бозорлардагига ўхшаб Денов бозорида ҳам харидорларга қараганда, сотувчилар, бугунги куннинг ибораси билан айтганда, тижоратчи-тадбиркорлар кўпайиб кетган эди. Аниқ маълумотларга қараганда, якка тартибда тадбиркорлик фаолияти билан машғул бўлишга керакли идорадан ижозат олганлар мингдан ошиқ экан. Ахборотингиз учун шуни айтиб қўяйки, деновликлар норасмий фаолият кўрсатишни ёқтиришади. Ҳар қадамда пиво сотадиган жойлар бўлиб, бир кружкасига тўрт-беш минг сўм-купондан тўласангиз, тўйгунингизча ичиш мумкин эди. Хориж тамғаси босилган чанқовбосди ичимликларнинг-ку, ҳисоби йўқ эди. Мен истеъмолчиларга ҳайрон қоламан: ўша сарғиш сувлар бундай қарасангиз асалдан, шакардан қиммат эди, шундоқ бўлса ҳам талашиб-тортишиб олишади. Чунки, асал телевизордан реклама қилинмайди, ўша таъминнинг, тайини йўқ ичимликлар эса ҳар куни минг марта кўрсатилади! Шу... рекламада ҳам гап кўп экан! Аммо ҳозир гап реклама ҳақида эмас.

Шундай қилиб, бозорга ялпи ҳужум бошланди: миллий валютамизнинг муомалага киритилиши муносабати билан истеъмол бозорини арзон ва мўл-кўл қилмоқ керак эди. Шунинг учун шаҳар ҳокими Абдуолим Бўриев бу ишга ҳаммани— солиқчиларни, ички ишлар ходимларини, прокуратурани, ҳокимликнинг барча масъул ходимларини, шаҳарнинг барча фаолларини сафарбар этди. Бу юришга шахсан ўзи раҳбарлик қилди. Уч гектардан зиёд жойни эгаллаб ётган бозор бир кунда қий-чув бўлиб қолди. Мол гўштининг килоси ўттиз беш-қирқ минг сўм-купонга етган, қўй гўшти эса эллик мингдан ошган эди. Зудлик билан қассобхоналарда қатъий тартиб ўрнатилди. Мол гўшти йигирма минг сўм-купонга, қўй гўшти эса ўттиз мингга туширилди. Бозордаги бошқа маҳсулотларнинг ҳам нархи пасайди. Мен шаҳар ҳокимлигининг бозордаги штабида новвотнинг нархи қандай қилиб қайта белгиланаётганлигининг устида бўлдим. Бир милиционер Абдуолим Бўриевнинг олдига ҳовлиқиб келди:

— Бир одам новвотни ўттиз беш мингдан сотаяпти, нима қилайлик?

— Айтинг, йигирма мингдан сотишсин.

Шу муҳокаманинг устида турган бозорнинг масъул раҳбарларидан бири гапга аралашди:

— Абдуолим Бўриевич, ҳозир шакарнинг килоси йигирма беш минг, қопи бир миллион. Агар йигирма мингдан сотсак, ўзини қопламайди-ку.

— Қанчадан сотишни таклиф қиласиз?

— Ўттиз минг — нормални.

Ҳоким кўрсатмага мунтазир бўлиб турган ўринбосарлари, бўлим бошлиқлари ва бошқаларга қаради:

— Бу таклифга сизлар нима дейсизлар?

Ҳар ким ҳар нарса деди, аммо бирови ҳам аниқ фикр айтмади.

Ҳоким хабар келтирган мелисага буюрди:

— Айтинг, ўттиз мингдан сотсин!

Менимча, бозордаги бошқа маҳсулотларнинг ҳам нархи ана шундай «атрофлича муҳокама қилиниб», сўнг белгиланган.

Аммо мен ҳозир бошқа нарса ҳақида гапирмоқчиман: ҳоким бозорни тартибга сола бошлагач, бозорнинг ичида ва атрофида дунёдаги жамики маҳсулотлар билан савдо қилиб ётган минглаб тижоратчилар худди осмонга учиб кетгандай йўқолди. Демак, улар шу пайтга қадар ноқонуний савдо қилишган экан, демак улар давлатнинг бюджетини бойитиш учун бир тийин ҳам солиқ тўлашмаган.

Нима бўлганда ҳам шаҳар ҳокимининг ташаббуси билан бозорни тартибга солиш учун катта иш қилинди. Чунончи, писта сотадиган бир хотинни бир жойдан иккинчи жойга кўчириш «тадбири»га гувоҳ бўлдим. Ўша хотин Намоз акага астойдил эътироз билдирарди: «Сиз кўрсатаётган жой менга бўлмайди». «Нимаси ёмон?» «Қишда одамнинг бетига чопқин уради!» Бу суҳбатнинг 1994 йил 1 июль куни бўлаётганлигини ҳисобга олсангиз... Ана шундай, деновликлар қичийдиган жойларини беш-олти ой олдин... қашиб қўйишади!

Ўша куни ҳамма нарса қатори помидорнинг ҳам баҳосини уч мингга туширишган эди. Куннинг охирига бориб минг сўм-купон бўлиб қолар, деб челакни кўтариб бозорга бордим: бир хотин помидорга ўхшамайдиган помидорнинг охирини кўз олдимда бировга ўлчаб берди. Зўрға нархини билиб қолдим: саккиз минг сўм-купон! Ошни «салат»сиз ейдиган бўлдик-да, деб сабзи бозорга ўтдим. Бир жойда бор экан. Жуволдиздан дадилроқ бўлган бу сабзи ҳам менга етмай қолди. Шундоқ бўлса ҳам нархини сўрадим: саккиз минг! Ваҳоланки, мен ўн минг бўлганда ҳам олардим — жуда зарур эди.

Шу кунлари бозордаги штабда шаҳар ҳокими билан, у кишининг ўринбосарлари билан кў-ўп гурунглашдим. Улар ҳар сўзда бир гапни алоҳида таъкидлашар эди: «Мана, ниҳоят бозорда ҳам тартиб ўрнатдик!» Албатта, мен уларга «Шу пайтга қадар қаёқда эдиларингиз?» деб ўтирмайман. Бундан ташқари улар мухбир бозорнинг кўзга кўринмас манзараларини қаёқдан билар эди, нима десак шунга ишониб кетаверади-да, деб ўйлашар. Ҳатто, ҳокимнинг ўринбосари Неъмат Алимардонов менга «Ҳамма магазинларимизда ароқ ўз нархида сотиляпти, ишонмасангиз кўринг!» дедилар. Мен яна «Нега энди ўз нархида сотилмас экан?» деб ўтирмадим. Умуман, кўп нарсаларга ҳайрон қоламан: шаҳарда пиво заводи бор, аммо ҳамма жойда у қатъий нархидан уч-тўрт баробар қиммат сотилади. Агар у бошқа жойдан ташиб келтирилганда, буни нималар биландир изоҳлаш мумкиндир. Ароқ-вино ҳам шундай. Улар, ҳатто, менга ҳамма магазинларда сув борлиги билан мақтанмоқчи бўлишди. Ваҳоланки, ўша Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилиш телевизорда қайта кўрсатилгунга қадар давлат тасарруфидаги биронта магазинда на сув, на ароқ, на вино, на бошқа нарса бор эди, ҳамма нарса ўзларини тадбиркор деб атайдиган шовозларнинг қўлида эди. Биз, ҳатто, бу манзараларга кўникиб қолган эдик.

Шу ўринда яна бир тафсилотни айтиш керак бўлади: бир марта Термиздан Деновгача автобус билан келдим. Кун ҳаддан ташқари иссиқ эди. Кўп йиллардан бери автобусга минмаганимдан бир нарсага эътибор бердим: биронта бекатда ичиш у ёқда турсин, ҳатто, қўл ювиш учун ҳам сув йўқ экан. Ваҳоланки, жўмракларнинг танқислиги туфайли биронта водопровод кранини хоҳлаганда очиб, хоҳлаганда ёпиш мумкин эмас: ҳамма жойда кечасию-кундузи шариллаб оқиб ётипти. Бекатларнинг сувсизлиги кўзга кўринмас одамларнинг алоҳида буюртмаси эканлиги одамни ўртаб юборади. Чунки, ҳамма бекатда шакардан, сутдан қиммат... сув сотилади-да! Бу мулоҳазаларнинг ҳаммаси Денов шаҳрига ҳам тааллуқли бўлганлиги учун таъкидлашни лозим топдим.

Бу йил Сурхондарёда пиёз мўл бўлди, аммо арзон бўлгани йўқ. Шу куни бир пиёзфурушдан нархини сўрадим. Беш минг сўм-купонлигини эшитиб ҳайрон бўлдим, чунки хўжаликларнинг раислари Россия бозорларининг ғами билан юрган тужжорларга пиёзнинг ҳар килосини саккиз-тўққиз минг сўм-купондан пулламоқдалар. Жуда норасмий манбалардан олинган маълумотларга қараганда ўша тужжорлар раисга ҳар килосига икки-уч мингдан «шапка» ҳам берар экан, бўлмаса пиёз олишолмайди, чунки харидор кўп. Шунинг учун бу пиёзфурушнинг калласи шамолда қолдимикан деб ҳайрон бўлдим.

— Пиёзнинг таги мўлми?

— Ўн беш-йигирма тонна чиқади.

— Беш мингдан ҳаммасини кўтарасига оламан, берасизми?

— Пиво заводи килосига тўққиз мингдан бераман деб турипти, кўнмаяпман.

Ана сизга... содда одам!

— Нега бўлмаса беш мингдан сотяпсиз?

—...

Миллий валютамизнинг қуввати истеъмол бозорига боғлиқ. Ана шу мақсадда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ярмарка-савдолари уюштирилмоқда. Бу тадбир нархларнинг барқарорлигини таъминлайди. 1 июль куни Денов шаҳрига туташиб кетган «Тожикистон» жамоа хўжалиги деҳқонлари 700 кило картошка, 100 кило сабзи, 100 кило узум олиб чиқиб сотишди. Шу куни Шароф Рашидов номидаги жамоа хўжалиги эса 100 кило пиёз, 30 кило помидор, 200 кило дон, «Хазарбоғ» жамоа хўжалиги эса 120 кило пиёз, 200 кило олма чиқариб сотди. Ҳар куни 50—60 минг киши кириб-чиқадиган Денов бозори учун бу нарсалар... Такрор бўлса ҳам айтайин: Деновнинг бозори ҳамма учун очиқ, бу ерга узоқ-узоқлардан келишади. «Хазорбоғ» Сурхондарёдаги энг йирик хўжаликлардан ҳисобланади. Шундай хўжаликнинг Президентимиз даъватига жавобан 120 кило пиёз, 100 кило дон олиб чиққанини қандай тушунмоқ керак?!

Тожиддин РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги
8-ҳунар-техника билим юрти
Агар сиз Осиёдаги энг йирик Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ишламоқчи ёки техника университетида таълим олмоқчи бўлсангиз сизни 8-экспериментал ҳунар-техника билим юртига
ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ
Бизда қуйидаги касбга эга бўлишингиз мумкин:
1. Учиш аппаратларини йиғувчи чилангар.
2. Механика йиғув ишлари чилангари.
3. Саноат асбоб ускуналари ремонти чилангари, автослесарь.
4. Сонли программа билан бошқариладиган дастгоҳлар, автослесарь.
5. Токарь.
6. Фрезерчи.
7. Кенг тармоқдаги дастгоҳчи, автослесарь, ҳайдовчи.
9-синфни битирганлар экспериментал гуруҳларда 3 йил таълим оладилар, битирганларидан сўнг ўрта маълумотга диплом ва касб ҳақида ҳужжат берилади. 8-синф маълумотига эга бўлганлар икки йиллик гуруҳларда малакали ишчи бўладилар.
11-синф маълумотига эга бўлганлар 11 ой мобайнида касб эгаси бўладилар, юқори стипендия оладилар. Ўқиш мобайнида озиқ-овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.
Ўқувчилар Чн. ТАИЧБ пансионат ва профилакторияларида дам олиш ҳуқуқларига эга.
Ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.
Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганларга Тошкент техника университетига ва авиация билим юртига ўқишга киришлари учун йўлланма берилади.
Бошқа шаҳардан келганлар, қуролли кучлар сафида хизмат қилганлар ЧнТАИЧБ ётоқхонаси билан таъминланади.
Сизнинг диққатингизга !
БИЗ ШАҲАР МАРКАЗИДА ЖОЙЛАШГАНМИЗ. БИЗГА ТРАНСПОРТ ОРҚАЛИ ЕТИБ КЕЛИШ ОСОН.
10, 23, 27-ТРАМВАЙЛАРНИНГ; 18, 148,97-АВТОБУСЛАРНИНГ ВА 1, 7, 10, 14, 18, 24 ТРОЛЛЕЙБУСЛАРНИНГ «ТУРОН» МЕҲМОНХОНАСИ БЕКАТИ.
БИЗНИНГ МАНЗИЛИМИЗ ТОШКЕНТ Ш., ИНДЕКС - 700128. УСМОН ЮСУПОВ КЎЧАСИ, АВИАЦИЯ ПРОЕЗДИ, 10-УЙ. ТЕЛ.: 41-75-54.
МАЪМУРИЯТ

ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТИБ ОЛИШИНГИЗНИ ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ
Хориждан келтирилган ипак газламалар, шунингдек, машҳур "SHAMIN" фирмасида тайёрланган эркак ва аёллар туфлилари !!!
Сотиб олсангиз фойда қиласиз:
- *Турли-туман рангда ва фактурада;*
- *Тўлов хоҳлаган турда, улгуржи ва чакана усулида бўлиши мумкин.*
Мол Тошкентдаги омбордан сотилади.
Манзилимиз: Тошкент, Пушкин кўчаси, 66, 20-хона (Ҳ. Олимжон" метро бекати)
Телефон:
(3712) 68-06-30, 33-48-97, 68-07-13.
Факс: (3712) 68-06-30.

Ўзбекистон Республикаси Истиқболстат давлат қўмитасининг иқтисодиёт ва ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш илмий тадқиқот институти
ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Аниқ асосларда ишлаш учун бўлим ва шўъба мудирлари, бош етакчи ва катта илмий ходимлар бўш лавозимига (фан докторлари ва номзодлари, юқори малакали мутахассислар) ижтимоий-иқтисодий тараққиёт истиқболини белгилаш услубияти ва усуллари, макроиқтисодиётни тартибга солиш, иқтисодиётда таркибий янгиланиш, ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва жойлаштириш, ҳисобга олиш ва статистика соҳаларида чуқур билимга эга бўлганлар қуйидаги ихтисослар бўйича:
- ***макроиқтисодиёт;***
- ***микроиқтисодиёт;***
- ***эконометрика ва статистика;***
- ***жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий муносабатлар;***
- ***аҳоли ва меҳнат иқтисодиёти;***
- ***минтақавий иқтисодиёт.***
Танловда қатнашиш учун ариза ва ҳужжатлар эълон чоп этилган кундан бошлаб бир ой муддат ичида қабул қилинади.
Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700125, Тошкент, Раҳматуллин кўчаси, 314-уй. Телефонлар: 62-78-72, 68-18-15.

ФУТБОЛ

МАНЗИЛ КЎРИНИБ ҚОЛДИ

XV ЖАҲОН ФУТБОЛ ЧЕМПИОНАТИНИНГ 1/4 ФИНАЛ ЎЙИНЛАРИГА ЯКУН ЯСАЛДИ

Жаҳон оммавий ахборот воситаларининг хабар беришича, баъзи кунлари футбол жонкуярларининг туни билан ойнаи жаҳон қаршисида бўлиши ҳар хил жиноий иш ва оилавий жанжалларни «тўхтатиб» тураётган экан. Масалан, Исроилдаги «Наамат» хотин-қизлар ташкилоти раиси Ронит Лев-Ари жаҳон чемпионати исроиллик футбол мухлисларининг хотинларига бўлган муносабатини бутунлай ўзгартириб юборганлиги, кунлик «шикоятчи» аёллар тенг ярмига камайганлигини маълум қилади.

Ҳа, футбол шунчалик мафтункор ўйинки, ундан ирқи ва миллатидан қатъий назар, миллионлаб мухлислар завқ олади. Бу киши қалбидаги илғанмас туйғудир. Рим Папаси, одам ҳаётидаги иккинчи даражали машғулотларнинг олдинги поғонасида спорт туради, деб айтганида минг бор ҳақ экан. Спортда футбол, футболда эса — жаҳон чемпионати ўйинлари биринчи ўринда туриши ҳаммамизга маълум. Шунинг учун ҳам курраи заминимиздаги футбол мухлислари ҳар тўрт йилда бир маротаба ўтказиладиган жаҳон чемпионати мусобақаларини орзиқиб кутишади. Айни вақтда эса бутун футбол ишқибозларининг диққат-эътибори Америкада ўтказилаётган XV жаҳон чемпионатига қаратилган.

Ёдингизда бўлса, мутахассислар чемпионат бошланиши олдидан, Америка биринчилиги беллашувларининг олдинги чемпионатларга нисбатан анча зерикарли даражада ўтишини «башорат» қилишганди. Улар футболнинг «киндик қони тўкилган» Англия, биринчи жаҳон чемпиони Уругвай, ҳозирги Европа чемпиони Дания, саёрамизга Платини, Тигана, Папен каби улуғ футболчиларни етказиб берган Франция ва истаган рақибини «титратадиган» Шимолий Ирландия каби терма жамоаларни «тақдир касофатларига» учраб қатнашмаётганлигини назарда тутишганди. Бироқ, Америка биринчилигида ўйинлар ўзининг ҳужумкорлиги ва тўпларга бойлиги билан бошқа чемпионатлардан ажралиб туради. 1990 йилда ўтказилган Италия чемпионати ўйингоҳларидаги томошабинлар ўртача ҳисобда 45 мингни ташкил қилган бўлса, Америкада эса бу кўрсаткич 67 мингга етди. «Қўпол» ўйинчиларга ҳакамлар томонидан бериладиган жазолар сони ҳам ўтказилган барча чемпионатларга нисбатан анча илгарилаб кетди. Ўйин қоидасини бузган футболчиларга «раҳми» келган ҳакамлар ФИФА томонидан жазоланиши чемпионатдаги ўйинларни нечоғлиқ юксак маданият билан ўтказилаётганидан далолат беради. Масалан, швейцариялик ҳакам Курт Ролисбергер Бельгия-Германия учрашувида немисларга қарши 11 метрли жарима тўпини тайинламаганлиги боис, италиялик Пьерлуиджи Паретто эса руминиялик Миодрагу Белодедичини Аргентина терма жамоаси ўйинчиларига нисбатан қўпол ҳаракатига «қизил» карточкани «қизғанганлиги» учун ўз вазифаларидан «озод этилди». Чемпионат давомида футбол «юлдузи» Марадонанинг наркотик модда қабул қилиб ўйинга тушганлиги, колумбиялик Эскобарнинг маҳаллий мухлислар томонидан отиб ўлдирилиши биринчиликдаги хунук воқеаларнинг бири бўлиб қолди.

9—10 июль кунлари бўлиб ўтган учрашувларда 1/4 финал босқичига йўлланма олган сайёрамизнинг энг кучли саккизта терма жамоаси «элак»дан ўтказилиб, омон чиққан тўрт жамоа аниқланди. Улар Бразилия, Швеция, Италия ва Болгария жамоаларидир. Германия-Жанубий Корея, Нигерия-Аргентина, Италия-Норвегия, Болгария-Мексика учрашувлари чемпионатнинг энг чиройли ўйинлари деб эътироф этилганди. Назаримда, 1/4 финал ўйинлари учун ўтказилган барча учрашувлар ҳам Америка биринчилигида ўзига хос ўйинлар бўлиб қолди ва қуйидаги натижалар қайд қилинди: Голландия-Бразилия — 2:3, Италия-Испания — 2:1, Руминия-Швеция — 6:7 (асосий вақтда ўйин натижаси 1:1 эди), Болгария-Германия— 2:1.

Фурқат САНАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОМОНАТ ДАФТАРЧАЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

ШАҲРИСАБЗ шаҳрининг болалар истироҳат боғида шаҳар ҳокимлиги ва Қизил ярим ой жамияти шаҳар бўлимининг хайрия тадбири бўлиб ўтди. Ушбу тадбир «Меҳр-шафқат—болаларга!» шиори остида ўтди. Ёрдамга муҳтож 67 нафар болага жами 7 миллион 920 минг сўм-купон омонат дафтарчалари топширилди.

ДИҚҚАТ, ЯНГИ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ
Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк қўмитаси буйруғи билан шу йил 13 июндан бошлаб «Тошкент қурилиш» корпорациясининг уй-жой қурилиши трести базасида мазкур трестнинг барча ҳуқуқий ва мажбуриятлари вориси бўлган очиқ турдаги уй-жой қурилиши ҳиссадорлик жамияти ташкил этилди.
Яқин кунларда матбуотда янги ташкил қилинган ҳиссадорлик жамияти акцияларининг эмиссияси баёни чоп этилади.
Қуйидаги манзилга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри-69, Широқ кўчаси, 100.
10, 21, 25-троллейбусларнинг ва 43, 82, 146-автобусларнинг «Металлобаза» бекати. Телефон: 48-07-31.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО
● ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.
МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ
ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.
● МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.
Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев, навбатчи — Ғ. Эшмуродов.
Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г. — 1053 70362 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6 Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 01.35.